

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

2
2016

Litt av hvert
Kjekt å ha!
Hva skjer?

NY MILITÆR ORDNING – OG HR-TRANSFORMASJON

Øvelse

Cold Response 2016

Kandidatene

til nytt norsk artilleri

Tett på

generalløytnant Rune Jacobsen

Luftmaktseminar

– NATOs utfordringer

NYHET!

Nå får alle BFO-medlemmer under 25 år
20 % RABATT PÅ BILFORSIKRING

I tillegg får alle medlemmer i BFO 40 % startbonus - uansett alder.
Så er du enda bedre #styrket hvis noe skulle skje.

RING OSS PÅ TELEFON 21 07 57 10

DU FORSVARER LANDET. BFO FORSVARER DEG. VI FORSIKRER DEG.

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

Er det på tide å bli redd nå?

Dette spørsmålet er det faktisk betimelig å stille seg i disse dager. Ansatte i Forsvaret er vant til omstilling, for det har vi hatt de siste 15 årene. En omstilling og «ombygging» av Forsvarets struktur, grunnet slutten på «kald krig» perioden, og ikke minst på grunn av forsvarsbudsjetter som ikke har dekket opp for den store prisøkning på forsvarsmateriell, samt for økte lønnsutgifter slik samfunnet for øvrig. Uansett så ubehagelig slike omstillinger kan føles, så har det kanskje vært nødvendig på enkelte områder. Når krybben er tom, så bites hestene, heter det i ordtak, og her må vi vel bare innse at det er utilstrekkelige forsvarsbudsjetter som i hovedsak har vært driveren til omstillingen.

Tenker vi tilbake noen år, ble arbeidstaker-organisasjonene involvert i alle prosesser, med drøftinger og kontinuerlig konstruktiv dialog med forsvarsets ledelse. Det er slik man sikrer tilfredsstillende medbestemmelse og ivaretagelse av de ansatte i Forsvaret.

2
mars 2016

REDD 1: Det siste året har BFO erfart at arbeidsgiver gjentatte ganger bryter med bestemmelsene i Hovedavtalen for Staten (HA). Tidsfrister for møteinnkalling overholdes ikke. I tillegg får organisasjonene ofte ikke hele saksgrunnlaget, slik at nødvendige forberedelser kan gjøres. Forhandlere på arbeidsgiversiden stiller ofte uten nødvendige fullmakter, slik at avgjørelser ikke kan nås. Arbeidsgiver bruker nå også stadig oftere styringsretten, noe som reduserer medbestemmelsen ytterligere! Arbeidsgiver har også satt inn sivile saksbehandlere i flere av drøftingsmøtene. Saksbehandlere som i utgangspunktet mangler den militære «rygggrads-følelsen» og forståelse for profesjonen.

REDD 2: Nå skjer alt på samme tid. I tillegg til den økonomisk styrte omstillingen med reduksjoner i forsvarsstrukturen, innføres ny militær ordning (OR/OF), en ordning som mange ikke forstår helt, og enda ikke har sett konsekvensene av (manglende informasjon?). Så innføres enda et nytt datastyrings- og kontrollsystem (FIF 3.0), som beviselig ikke fungerer optimalt, og som frustrerer brukerne der ute, som bruker store deler av sin arbeidsdag til rapportering på slike systemer! Så er en stor HR-transformasjon i gang, som skal redusere antall HR-medarbeidere. Det er disse medarbeiderne som tross alt skal sørge for ivaretagelse og motivasjon av ansatte i en svært krevende omstilling! En motivasjon vakler når arbeidsgiver sier opp kompensasjons-avtaler, slik som eksempelvis skoletillegget til instruktører ved forsvarsets utdanningsinstitusjoner.

Personellet har fra før mistet årlig gratis flyreise. Nå kuttes ordningen med økonomisk rådgivning, og feriestedet Håøya er en saga blott. Fordeler med rimelig rente på lån i Statens Pensjonskasse og Forsvarets lånekasse er minimal pga beskatning av rentefordel. Reduksjon av kadettens lønn/undervisningstillegg vurderes. Hva er det neste? Tredobling av husleien på Forsvarets boliger? Dette er noe av det som ikke akkurat virker motiverende og rekrutterende i fremtiden!

REDD 3: Til slutt for denne gang må nevnes politisk vilje til å finansiere Forsvaret. Etter NATOs Wales-konferanse, kjempet de politiske partiene om plass i media-bildet for å støtte målet om et forsvarsbudsjett på 2 % av BNP. Statsminister Erna Solberg var klar i sin tale, at vi skulle nå 2 % målet. Nå er det helt «stille i fjøset». Nå snakker Forsvarsministeren og Regjeringen om enorme utgifter til migrasjonen, lav oljepris og skyhøy dollarkurs. Vi forberedes på at det ikke kommer en krone ekstra til Forsvaret. Det er intet mindre enn en katastrofe. Forsvarssjefen må da kutte drastisk i kapasiteter. Det vil si at Forsvaret blir så lite at vi i realiteten gir opp vår evne til nasjonalt forsvar. Forsvarsministeren kan lett få skylden for dette, men én ting er sikkert – det er hele Regjeringskollegiets soleklare ansvar å bevilge tilstrekkelige midler, slik at Norge kan holde seg med et tilfredsstillende forsvar! Nå må borgerlig regjering se seg i speilet. Historien viser nemlig at det er under borgerlige regjeringer at forsvarsbudsjettene har blitt dårligere. Beklager kjære Forsvarsminister – dette har vært en tendens helt tilbake til 1950. Gjør noe med det. Det haster!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

SALGSFABRIKKEN AS
2211 Kongsvinger
caroline@salgsfabrikken.no. Mobil: 918 14 222

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punkt@prikke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

De nye sersjantmajorene i OR-søylen.

Foto: Forsvaret

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 4. mars 2016

(Bekreftet opplag 2015: 10.182)

UTGIVELSESPLAN 2016:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
3 mai	22/4	13/5
4 juni	6/6	24/6
5 september	15/8	2/9
6 oktober	7/10	28/10
7 desember	21/11	9/12

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

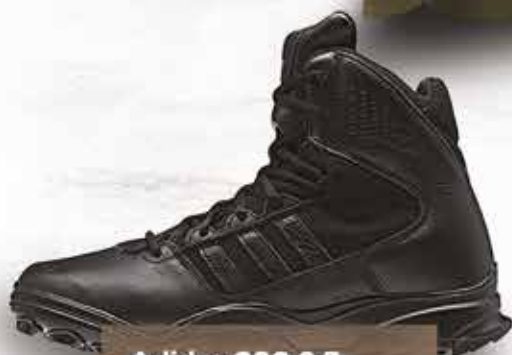
**Compressport
Tactical Legion**
Trøye med
innovativt og
revolusjonerende
design.

~~Før: 660,-~~
566,-

Oakley Flightdeck
En stor "rammeløs"
skibrille for deg som
trenger maksimal utsikt.

~~Før: 2030,-~~
1921,-

Adidas GSG 9.7
Som joggesko på bena!

~~Før: 2000,-~~
1440,-

Suunto Traverse Graphite
Avansert høydemåling,
navigasjon og storm alarm.

~~Før: 3600,-~~
3292,-

Milrab Teknisk Hansker
Bra passform og god
fingerfølsomhet.

~~Før: 220,-~~
199,-

Milrab Beredskapsbag 90L
Laget for å tåle fukt og tøffe
værforhold.

599,-

Nitecore SRT7
Taktisk lykt laget spesielt
for politi og militær.

1126,-

Arcteryx Leaf Beanie
Laget av MAPP Merinoull
som regulerer
kroppstemperaturen.

292,-

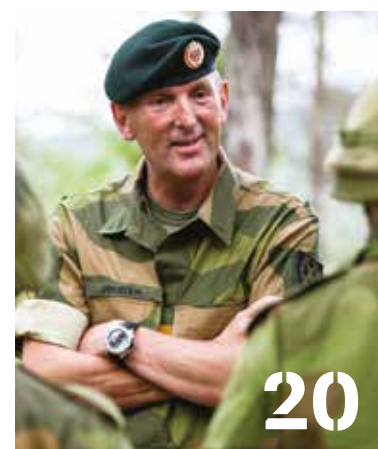
Milrab Fleecejakke
Varm og slitesterk jakke
til allsidig bruk.

561,-

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE TILBUD

FASTE SAKER:

Redaktøren: Er det på tide å bli redd nå?	3
INTOPSKOKKEN	15
BFO leder: Ny militær ordning og lønnsoppgjør	24
Giv akt!	25
Hva skjer?	26
Kjekt å ha!	37
KAFO&BESO	38
Litt av hvert	39
Leserinnelegg	42
Tilbakeblikk	50
Filmanmeldelse	56
Internasjonale nyheter	58

ARTIKLER:

Personellflukten fra Forsvaret	6
KONGSBERG har tatt Protector RWS mange steder videre!	9
Øvelse Cold Response 2016	10
Får Hæren penger til nytt artilleri?	16
Fra sersjant til drømmejobben som sjef FOH	20
Utteksling gir utvikling	46
NATOs utfordringer og mulige løsninger på disse	48
Festningsball på Oscarsborg Festning	51
NCI Agency – binder NATO sammen	52

Personellflukten fra Fo – årsak og virkning

Av JON VESTLI/BFOs KOMPETANSEUTVIKLER

Store ressurser brukes hvert år på å rekruttere og utdanne hundrevis av unge kvinner og menn primært til Forsvarets nye OR-kategori, men 90 % av dem slutter før de er 35 år. En slik sløsing med kompetanse og penger har ikke Forsvaret råd til. Personellflukten må stanses.

For å lykkes må Forsvaret ta i bruk moderne krigføring i kampen om de kloke hodene. Presisjonsvåpenet er målrettet og langtrevkende karriereutvikling for alle.

GOD IDÉ - DÅRLIG PLAN

Stortingsmelding 14 (2012-2013), også kalt kompetansemeldingen, legger grunnlaget for det som nå skjer på personell og kompetanseområdet i Forsvaret. Ny ordning for militært ansatte ble innført 1. januar i år. En hovedmålsetting er å legge til rette for at dyktige spesialister skal stå lenger i stilling.

Lengre ståtid blant OR-kategoriene er helt avgjørende for beredskap, sikkerhet og kvalitet i Forsvaret. Hvis man ikke tar grep nå kan også denne ordningen bli et

økonomisk mareritt for Forsvaret, som hvert år bruker 2,7 mrd. på utdanning. Mye av dette går til svært kostbar fagmilitær spesialutdanning. Det koster eksempelvis i underkant av tre millioner kroner å gi en fullverdig utdanning til én skytter på Hærens Leopard 2 stridsvogn. Da er det viktig for Forsvaret at ikke vedkommende slutter etter et par år.

70 % av alt militært personell vil i løpet av få år være tilknyttet OR-korpset. Flere militære fagspesialister er en god idé, men Forsvaret har ingen god plan for å beholde dem. Forsvarets spesielle tilsettingsordning skaper også problemer. Vi vet, basert på forskning ved FFI, at for alle personellkategoriene er det en sterk sammenheng mellom alder og slutttrate – yngre slutter i større utstrekning enn eldre. I tillegg slutter unge kvinner i større utstrekning enn unge menn innenfor personellkategoriene avdelingsbefal og vervede.

Nytillsatte på OR-ordningen vil som hovedregel få fast tilsetting til de er 35 år. Denne tilsettingsordningen er helt unik i norsk arbeidsliv. Det er Forsvarets behov som er styrende for om man får være med

videre eller må finne på noe annet midt i karriereløpet. Det er lite attraktivt å jobbe med en slik oppsigelse hengende over seg. Det kan gå for en periode når man er ung, men mange innser snart at de er inne i en karrieremessig blindgate. Og mantraet om at nå skal mange flere få tilbud til fylte 60 år, er nok mer et håp enn en realitet all den tid Forsvarsdepartementet vil benytte T-35 som sikkerhetsventil for å balansere aldersstrukturen, for vi kan ikke bli for gamle.

For å motivere de ansatte til å stå til 35 år og lette overgangen til en sivil karriere, har Forsvaret i dag en etablerings- og utdanningsbonus. En slump penger som de som står minst 10 år i stilling får i hånda når de slutter. Det er flere problemer med denne bonusordningen, men den viktigste er at den ikke bidrar til å stoppe personellflukten. Det vet vi av erfaring.

FORSVARET LEKKER SOM EN SIL

Da den såkalte avdelingsbefalsordningen ble innført i 2005 var målsettingen akkurat den samme som i dag: Styrking av spesialistkompetansen i Forsvaret. 10 år og utallige utredninger senere kan vi si at

resultatet er nedslående. 90 % av avdelingsbefalet slutter før fylte 35. Gjennomsnittsalderen på de som slutter er 26-27 år.

Forsvaret har ikke råd til å fortsette å utdanne og miste de yngste ansatte på denne måten. Forsvarssjefen vil nå spare over 500 mill. årlig på utdanning. Flere av forslagene til innsparinger vil åpenbart svekke kvaliteten på utdanningen i Forsvaret. Men det finnes en smartere måte å løse dette på. Det største innsparingspotensialet ligger i å utdanne færre og beholde flere. Dersom turnover blant spesialistene skal ned må innsatsen for å beholde dem opp. Mange hakk.

DEFINISJONEN AV IDIOTI

En undersøkelse blant alle militært ansatte i Hæren viste at 92 % har seriøst vurdert å slutte (FFI-rapport 2011/00565). Det er få idealister i Forsvaret. Å være soldat er en jobb, ikke et kall. Det er et sunnhetstegn at oppgående ansatte vurderer ulike karrieremuligheter. Det er et sykdomstegn at Forsvaret taper konkurransen.

Det er ingen i Forsvaret som følger opp spesialistenes karriereutvikling. De får så

å si ingen karriere-veiledning og de blir ikke informert om muligheter for individuell karriereutvikling.

Når unge og flinke ansatte skal velge arbeidsgiver vil de som satser på kompetanse og utvikling av hver enkelt medarbeider være mest attraktive. Usikkerhet i forhold til egen karriere- og kompetanseutvikling i Forsvaret gir høye slutttrater. Spesielt de yngste forventer mer. Det er også de yngste som slutter i hopetall. Forsvaret sliter særlig med å beholde de unge jentene, da de er enda mer utdanningsorientert enn guttene.

En god definisjon av idioti er å fortsette å gjøre det samme, men forvente et annet resultat. Det er det Forsvaret nå er i ferd med å gjøre. Forsvaret viderefører nå bonus som lokkemiddel for å vinne konkurransen om de kloke hodene. Bonusordningen virket ikke før og den vil ikke virke nå. Det er på høy tid å tenke nytt.

MODERNE KRIGFØRING I KAMPEN OM DE KLOKE HODENE

Nøkkelen ligger i å sette karriere- og kompetanseutvikling for spesialistene i et bedre system.

FAKTA

FOKUS - Forsvarets kompetanse- og utdanningssenter

- Fokus er en av fem avdelinger ved Forsvarets høyskole med 40 ansatte med høy kompetanse innen karriereveiledning, og med et årsbudsjett på om lag 80 millioner kroner.
- Fokus er desentralisert organisert med en ledelse som sitter på Bardufoss, med tolv utekontorer i hver av leirene/basene representert med to til fire ansatte, og har primærfokus på førstegangstjenestegjørende og grenaderer/konstabler.
- Fokus har fem hovedoppdrag:
 - Rådgiving- og karriereveiledning gjennom individuelle samtaler
 - Jobb- og karrierekurs
 - Kompetansebygging i forhold til individuelle planer opp til og med høyskolenivå
 - Eksamensgjennomføring av fagene «Etikk- og militærmakt», «Jus- og militærmakt» og «Militær fysisk trening», og tilleggsundervisning i «Jus- og militærmakt»
 - Møkle etter- og videreutdanning for ansatte i Forsvaret som de ulike DIF'er etterspør – og som er definert som nødvendig utdanning.
- Årlige leveranser fra Fokus er som følger:
 - Ca 5.000 rådgiving- og karriereveiledningssamtaler
 - Ca 1.300 utdanningsmoduler (kurs) gjennomført i leir med til sammen ca 14.000 deltakere
 - Ca 2.000 kursplasser kjøpt eksternt basert på individuelle behov gjennom en stipendordning.

- Fokus ledes av underdirektør Fredrik Hansen.

Dette er i grunnen ikke noe nytt. Alle-rede i St. prp. nr. 42 (2003-2004) slo man fast at: *Forsvaret mangler en utdannings-ordning og et karrieresystem som sikrer tilstrekkelig kontinuitet, erfaring og kompetanse på lavere nivå.*

Avdelingsbefalsordningen skulle være løsningen den gang. Ordningen har vært en prøvestein på hvordan Forsvaret fungerer som moderne kunnskapsorganisasjon i praksis. Man må dessverre si at Forsvaret ikke har bestått den prøven.

Alt er likevel ikke mørkt. Turnover blant yrkesoffiserer og en del andre grupper i Forsvaret er lave. Yrkesoffiserene, de som skal være generalister og kanskje blir generaler, har svært gode, livslange utviklingsmuligheter i Forsvaret. Det handler om å gi de sist ansatte minst like gode muligheter og sikre dem en livslang yrkeskarriere.

Alle spesialister under 35 år må få tilbud om profesjonell karriereveiledning. Det er kritisk at de får tilbudet tidlig i karrieren, siden slutttraten er høyest blant de yngste. Karriereveiledningen må føre frem til individuelle karriere- og kompetanseplaner som sikrer spesialisten en livslang karriere, enten i Forsvaret eller sivilt. For at planene skal være forpliktende bør Forsvaret innføre en kompetansegaranti. En slik garanti innebærer

at man bygger opp kompetanse som (helst) gir videre tilsetting i Forsvaret eller sivilt. For å sikre en overgang til sivil karriere må kompetanse være på minimum bachelor eller fagarbeidernivå. I mange tilfeller vil det være mulig å kombinere militær og sivil utdanning. En slik helhetlig og langsiktig tilnærming til kompetanseutvikling vil spare Forsvaret for store beløp på utdanning og samtidig sikre spesialistens behov for kompetanse og egenutvikling.

STANS SLØSINGEN MED PENGER OG TALENT

På ti år har ikke Forsvaret maktet å få på plass effektive systemer for å få ned turnover blant spesialistene. Det er lite som tyder på at det vil skje med innføringen av ny militær ordning. Til det er iveren etter å spare penger på kort sikt for stor og forståelsen for hva det vil si å være en moderne kunnskapsorganisasjon for liten.

Det paradoksale er at man med små investeringer blant de nytilsatte kunne spart enorme beløp på opplæring og utdanning. Og fått et bedre forsvar med på kjøpet.

I ny ordning for militært tilsatte videreføres utrolig nok tiltak mot avgang som er like kostbare som de er ineffektive.

Heller ikke denne gangen ser det ut til at Forsvaret vil prioritere karriere- og kompetanseutvikling for spesialistene. Dette til tross for Forsvaret har et tungt kompetansemiljø innen karriereveiledning. Dette miljøet ligger ved Forsvarets kompetanse- og utdanningssenter (Fokus) som er en del av Forsvarets høyskole. Med tilførsel av små ekstra ressurser kunne Fokus løst oppdraget.

Så hvem skal da drive karriereveiledning med spesialistene? Forsvarsledelsen peker på avdelingenes personelloffiserer. De har mange ulike oppgaver, men karriereveiledning har aldri vært en av dem. Tidligere undersøkelser blant de ansatte viser at personellkontoret kommer helt sist, rett bak formelle skriv, som orienteringskilde for karrieremuligheter. For ytterligere å svekke denne løsningen skal Forsvaret nå redusere bemanningen ved avdelingene med rundt 370 årsverk. De få som blir igjen vil hverken ha tid eller kompetanse til å gjennomføre karriereveiledning – det skal ivaretas av linjeleder. Det er rimelig talentløst å fortsette med denne talentsløsingen.

Her må Forsvarsministeren på banen: Følg opp de politiske intensjonene og få på plass moderne karrieresystemer for alle ansatte i Forsvaret. Stans sløsingen med penger og talent.

KONGSBERG har tatt Protector RWS mange steg videre!

Fra medium caliber seminar Rena 2012.

Av EINAR HOLST CLAUSEN

Kongsberg har hatt stor suksess med sine stadig videreutviklede utgaver av Protector RWS (Remote Weapon Station). De har solgt titusenvis over hele verden de siste årene, i sterk konkurranse med internasjonalt tunge våpenprodusenter. Offisersbladet besøkte KONGSBERG i januar.

Kongsberg videreutviklet systemet, og kom opp med en løsning der RWS-systemet ble «bakt» inn i et pansret tårn som kan monteres/tilpasses en rekke pansrede kjøretøyer, som f.eks. den amerikanske Stryker. Det nye «kolombegg» heter Protector MCT-30, og har en 30 mm kanon. Allerede i 2009 viste Kongsberg frem MCT-30 til markedet, og startet dialog med potensielle brukere og produsenter av pansrede kjøretøyer som MCT-30 kunne monteres på, for å tilpasse/spesialisere og forbedre systemet. I perioden 2012 til 2014 ble MCT-30 testet i både Norge og i USA, på US Army og US Marine Corps kjøretøyer, samt at det ble vist frem på forsvarsindustri-messer verden over.

I 2015 arrangerte KONGSBERG et mellomkaliber-seminar, der de viste

skarpskyting med MCT-30 montert på en Stryker-vogn. Det har også vært omfattende tester i USA, og i desember 2015 valgte General Dynamics Land Systems MCT-30 til sine Stryker-vogner. En svær og viktig kontrakt for KONGSBERG.

PROTECTOR MCT 30 Stryker demo Fort Benning USA.

PROTECTOR MCT 30 integrert på GDLS kjøretøy Hengsvann 2015.

FAKTA

MCT-30:

Hovedvåpen: MK44 30mm
Bushmaster automatkanon

Effektiv rekkevidde: 3.000 m

Ammunisjon: Sømløs ammo-lading
2x75 granater NATO-standard +
programmerbare «air bust» granater.

Sekundærvåpen: Koaksial 7.62 mm
med 600 skudd

Røykgranater: 2x4 (valgfritt)

Siktesystemer: Dagkamera, termisk
og laser avstandsmåler LRF)

Tårn: 360 grader rotasjon -10 til +45
grader elevasjon. Fullt stabilisert
med punktstabilisering

Armering: STANAG 1 . Kan leveres
med opp til STANAG 4

Full krig i Trøndelag under øvelse Cold Response 2016!

Over 15.000 soldater fra tretten nasjoner, inklusive Norge, øvde Land, Sjø- og Luftoperasjoner under øvingsfasen fra 2.-9. mars. Styrkene brukte perioden fra 19. februar til 1. mars til forberedelser, og avslutningsfasen var ikke over før 22. mars.

KNM Roald Amundsen sammen med en rekke andre NATO fartøyer under CR 16.
Foto: Torbjørn Kjosvold/FMS

Britisk Sea Stallion helikopter om bord i den britiske fregatten Sutherland. Foto: Forsvarets Mediesenter

TEKST: EINAR HOLST CLAUSEN

FOTO: OFFISERSBLADET OG FORSVARET

BFO var sterkt til stede under store deler av feltøvelsen, med sine ansatte og tillitsvalgte. Der det var anledning til det, ble det gitt informasjon om aktuelle saker, i tillegg til litt medlemspleie overfor sine deltagende medlemmer.

FOH MED FULL KONTROLL

Det er FOH som har ansvaret fra A til Å under Cold Response 2016. En slik storøvelse krever planlegging over lang tid. Forsvarets Operative Hovedkvarter/Reitan (FOH) har jobbet intenst med planlegging over et år i forkant av øvelsen. General-løytnant Rune Jakobsen kunne fortelle at alt har gått etter planen, takket være meget dyktige stabsmedarbeidere ved FOH. Som sjef FOH, var han ute i øvingsteigen store deler av feltøvelsen, og da var det nestkommanderende ved FOH, kontreadmiral Håkon Tronstad, som ledet øvelsen fra fjellanlegget på Reitan.

ØVINGSMÅL

Målet med øvelsen er å øve soldater og teste materiell fra deltagende nasjoner under tøffe vinterforhold, samt øve interoperabilitet under operasjoner til lands, til vanns og i luften, under ledelse av FOH. I år var det også et øvingsmoment å teste alliert støtte fra US Marine Corps, der forhåndslagret materiell i fjellene i Trondheims-området ble tatt med ut på øvelsen. Det er et spesielt syn å se blant annet amerikanske ørken-malte Abrams strids-

Cold Response 2016

• Ca 15.000 soldater fra 13 nasjoner

deltar på øvelsen fra 19. februar til 22. mars. Øvelsen gjennomføres i Trøndelag, men hoveddelen av bakkestyrkene opererer i området mellom Namsos og Steinkjer.

• **Landene som deltar er:** USA, Storbritannia, Tyskland, Sverige, Danmark, Finland, Canada, Nederland, Belgia, Latvia, Spania, Polen og Norge. I tillegg deltar enheter fra NATO-avdelinger.

Antall fly og helikoptre

ca 40 helikoptre
ca 30 jagerfly
3 maritime patruljefly
3 tankfly
3 transportfly
3 bombefly

Antall fartøy

30 fartøy (fregatter, ubåter, mindre marinefartøyer)
1000 kjøretøy (stridsvogner, forskjellige typer kampvogner, artilleri og en rekke andre kjøretøy)

Fra det norske Forsvaret

Mesteparten av Hæren, Marinen, utrykningsstyrker, spesialstyrker, Forsvarets sanitet, militærpoliti, Forsvarets logistikk organisasjon.

US Marine Corps er tilbake på øvelse i Norge!
Foto: Torbjørn Kjosvold

Nestleder BFO Rune Rudberg rakk å møte generalinspektørene for HV i Norge, Sverige og Danmark før de reiste ut i øvingsteigen etter frokost. Foto: Offisersbladet

Sjef FOH generaløyntant Rune Jakobsen i samtale med utenlandske kollegaer under DV-dagen den 1. mars. Foto: Torbjørn Kjosvold/FMS

vogner rulle ut fra fjellanlegget. Disse var for øvrig på Rena for test-skyting og kontroll for selve felt-øvelsen.

Nestleder BFO Rune Rudberg og Offisersbladet møtte generalmajor Jakobsen sent kveld den 2. mars, for en oppsummering av CR 16 så langt. Sjef FOH la vekt på at Norge etter hvert har blitt svært gode på gjennomføring av store høyintensiv øvelser. Dette har sammenheng med at Norge i mange år har gjennomført slike øvelser i Nord, og at vi har holdt på brigade-konseptet under nasjonale øvelser. Han nevnte også at han var glad for at US Marine Corps er tilbake, og at svenskene er svært fornøyde med å få anledning til å øve sin brigade i norsk terreng (de er etter eget utsagn ikke gode til å arrangere slike øvelser).

BLÅ OG RØD STYRKE

Også under denne øvelsen er styrkene delt inn i blå (vennlige) og rød styrke (fiendtlig). Rød styrke har invadert Norge helt ned til midt i Trøndelag. Artikkel 5 operasjon iverksettes og alliert støtte ankommer Norge, og angriper blå styrker nordover. Luftstyrken under øvelsen på rundt 90 fly og helikoptre, ble ledet fra det nasjonale luftoperasjonssenteret (NAOC) i FOH/Reitan, under ledelse av brigader Jan Ove Rygg. NAOC spilte roller på både rød og blå side under øvelsen, og hadde ansvaret for sikkerhet og gjennomføring. Ressursene i luften ble i utgangspunktet fordelt likt mellom de stridende parter. Basene som ble

Fra VIP-briefen i Namsos under DV-dagen, der store deler av norsk forsvarsledelse, sammen med deltagende nasjoners ledelse og forsvarsattachéer var til stede. Foto: Offisersbladet

Et sjeldent syn i Norge. USA sitt historiske bombefly B-52, eskortert av to norske F-16 over Namsos.
Foto: Torbjørn Kjosvold/FMS

brukt var Ørland, Bodø, Gardermoen og Værnes, i tillegg til improviserte baser i felt for noen av helikoptrene. De oppgavene Luftforsvaret hadde under øvelsen var materiell- og personelltransport, overvåking, beskyttelse av norsk luft-territorium og støtte til bakkestyrkene, samt Sjøforsvaret.

LOGISTIKK

En øvelse av slike dimensjoner som CR 16, krever vanvittig mye planlegging også på logistikk-siden, før, under og etter øvelsens slutt. Eksempelvis skal Telemark bataljon med alle sine tunge strids-kjøretøyer og annet materiell, transporteres fra Rena til Trøndelag langs vei og med jernbanen. Panserbataljonen skal til Trøndelag fra Setermoen, og andre nasjoners materiell kommer med innleide spesialbåter og med enorme transportfly. Svenskene kommer også med store styrker og tungt materiell over grensen til Norge. Norske veier blir overbelastet og tett samarbeid og koordinering med Politiet er nødvendig. Amerikanerne fløy for øvrig inn store mengder materiell til Værnes med sitt enorme transportfly C-5 Galaxy (et av verdens største). En av lastene inneholdt to store Super Stallion Helikoptre. Dette er bare deler av logistikk på transportsiden. Tenk bare når 15.000 soldater skal forpleies over en så lang periode, spesielt ute i skog og mark. Nærbutikkene i regionen har gode dager, når «snus-røyk og godteri-patruljene» kommer innom. I skrivende stund når bladet er på vei inn i trykken, har det ikke skjedd noen alvorlige ulykker under CR16. La oss håpe at det forblir slik.

Sponsorbilene som BFO brukte under CR 16 Her fra Marinens stilleligge i Trondheim dager før øvelsen startet.
Foto: Offisersbladet

Dype grøfter på lokale veier mot Snåsa, stopper selv en barsk LEO 2! Bergepanser hjelper til med å få den på veien igjen.
Foto: Offisersbladet

BFO fikk også til et uformelt møte med sjef FOH sent onsdag kveld. Status på øvelsen så langt, og aktuelle saker som opptar BFO.

Noen ganger kommer øvelsen rett inn i kjøkkenvinduet til lokalbefolkningen. Foto: Offisersbladet

Cold Response 2016

- Alliert trening i Bodø!

Av **MAGNE SAGVOLDEN/BFOs HTV LUFT**

Bodø Hovedflystasjon spilte en viktig rolle under årets vinterøvelse: I tillegg til 331 skvadron har stasjonen tatt imot både belgiske og amerikanske F-16 samt et norsk DA-20 bidrag. I samme periode er også 132LV vertskap for dansk personell som har erfaringsutveksling innen avionikk. Dette gir et godt utgangspunkt for alliert samtrening innenfor mange områder.

Det amerikanske bidraget på omlag 180 personer kommer fra 555 Squadron, Aviano Air Base i Italia. Med seg hadde de 6 Block 40 F-16 kampfly, og stiller med eget teknisk og operativt personell. I tillegg hadde amerikanerne egne vaktstyrker som samarbeidet godt med de norske soldatene om å sikre flyplassen.

På besøk var også 7 belgiske F-16 og 85 mann fra Florennes Air Base, og to DA-20 Jet Falcon Elektronisk

Krigsføringsfly fra Gardermoen. I denne øvelsen var 717 Skvadronen deployert etter 'bare base' prinsippet og hadde med seg alt de omlag 30 deltakerne trenger for å kunne operere fra Bodø.

Selve treningen foregikk ved at det gjennomføres Composite Air Operations (COMAO), hvor ulike avdelinger og kapasiteter fløy sammen for å løse oppdrag. Her deltok også styrker fra Ørland, inkludert tankfly og E-3 AWACS, men også tankfly fra England, amerikanske B-52 fra Spania, norske og amerikanske Hercules fra Gardermoen, samt P-3 og det nye P-8 Poseidon, som er på besøk på Andøya. Hele operasjonen styres fra NAOC på Reitan, og dette gir et bra øvingsutbytte for både norske og allierte styrker.

Da BFO besøkte skvadronsbygget var det rett før selve flyaktiviteten skal begynne. De ansatte var motiverte og så frem til denne øvelsen. Det er likevel økonomiske utfordringer som har gitt seg utslag også her: Med en tildeling på kun 60% av det man ba om, resulterer det i at man også har måttet redusere øvingsperioden. Det har medført i at de norske styrkene ikke var med å fly sammen med de allierte i de første dagene.

BFO registrerte også at hverdagen for

de ansatte generelt oppleves som krevende. Lite flytid, økt bruk av forskjøvet arbeidstid og en dobbel utfordring med marginale ressurser på HR-siden kombinert med økte krav til linjeledere gjør at flere gir uttrykk for at man ikke trives spesielt i jobben lengre. Selv om skvadronsledelsen har et særlig fokus på dette, kan dette i verste fall gå utover flysikkerheten. Dette er alvorlig ved en avdeling som også har ansvaret for NATOs QRA bidrag.

Proessen med HR- effektivisering skal gi økt operativ evne.

Dette oppnår man ikke ved å sette våre jagerpiloter foran en FisBasis maskin. Det er BFOs klare oppfatning at Luftforsvarets piloter skal føre fly, og ikke FiF! Det hele handler altså om å bygge opp kampkraft som skal kunne forsvare nasjonens interesser og verdier. Forsvaret kan derfor ikke basere seg på å produsere skrivebordskrigere, men militære fagspesialister med kjernekompetanse innenfor krigskunsten. Øvelse Cold Response er derfor et godt eksempel på hvilken aktivitet som er kjernen i det vi faktisk skal drive med: Trene og øve for å være klare til innsats både nasjonalt og inter-nasjonalt, med andre ord: Løse oppdraget og ta vare på våre kvinner og menn!

BFOs FRITV i Midt-Norge Hans Petter Myrset og BFOs HTV Luft Magne Sagvolden var på Bodø flystasjon under Cold Response.

Får Hæren penger til nytt Her er kandidatene!

Forsvarets Materiellavdeling/Landkapasiteter, har kommet frem til at det er fire aktuelle kandidater til nytt artilleri i Hæren. De fire artillerikandidatene var på test i Norge i januar (på Rena). Hæren/artilleriet ønsker seg 20 nye artillerivogner, som skal være operative innen 2020.

K9 «THUNDER» SELVDRETVET FELTARTILLERI

Land:	Sør Korea
Produsent:	Hanwha Techwin
Vekt:	47 tonn
Lengde:	12 m
Bredde:	3,4 m
Høyde:	2,73 m
Mannskap:	5
Kaliber:	155 mm
Maks range:	30-56 km
Sek.våpen:	12,7 mm
Motor:	1.000 hk
Fremdrift:	Belter
Op.radius:	480 km
Hastighet:	67 km/t

EINAR HOLST CLAUSEN
FOTO/VIDEO: FORSVARET

I 1969 kjøpte Norge feltartilleri av typen M109A3G fra Tyskland. De ble oppgradert i slutten av 1980-årene, med blant annet et lengre løp, og fikk betegnelsen M109A2GN. I 2007 ble 16 av vognene oppgradert med nyere samband, og nytt navigasjons- og posisjoneringssystem (M109A3GNM). Det er kun 12 vogner i tjeneste i dag i Artilleribataljonen

Setermoen, fordelt på tre artilleribatterier. Uansett antall oppgraderinger, så er M109 en 60-talls modell som må betegnes som utdatert i forhold til dagens moderne artilleri-systemer.

I januar i år, ble fire aktuelle artillerileverandører invitert til Norge (øvingsfelt på Rena).

DE FIRE KANDIDATENE ER:

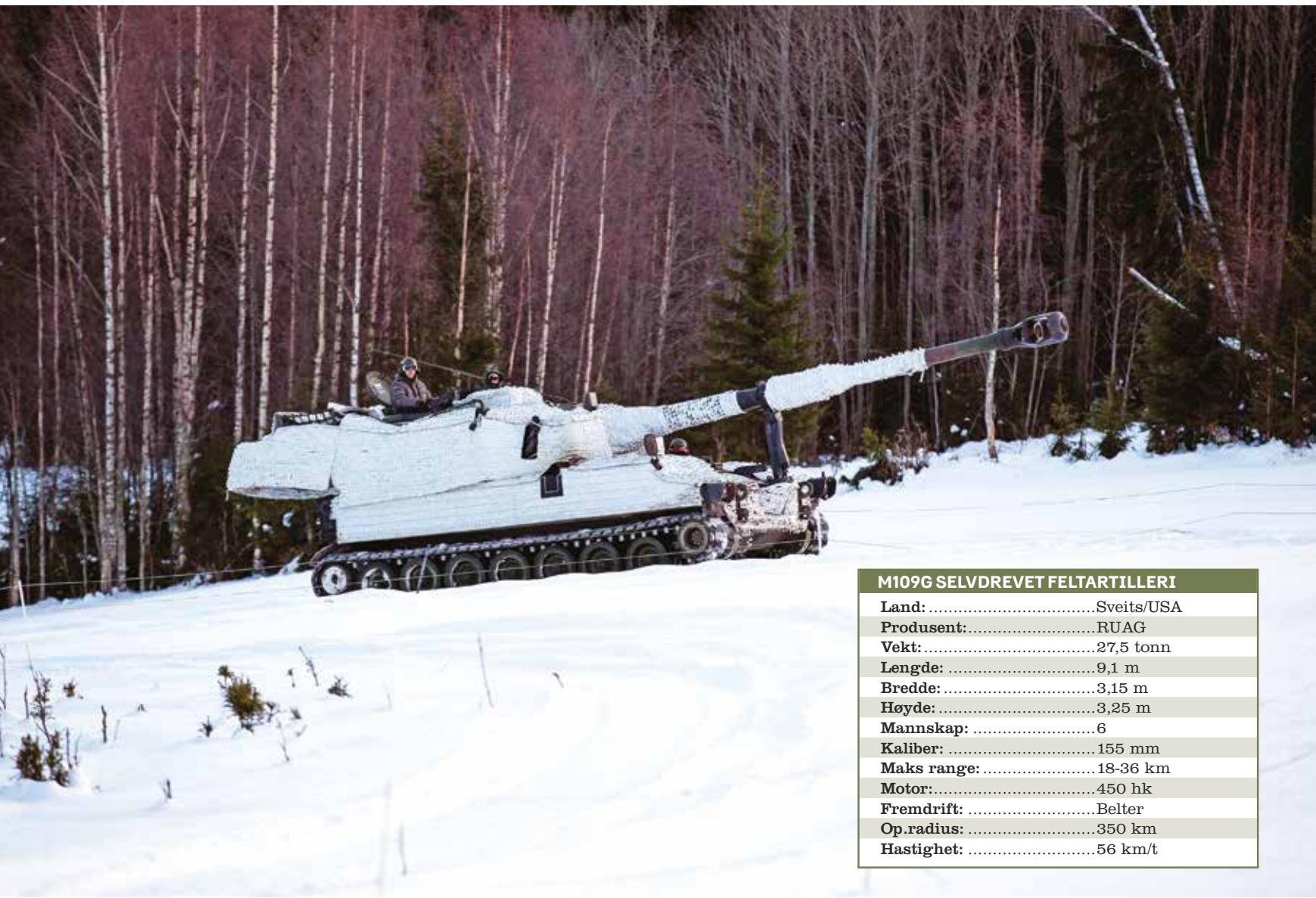
- Nexter med skytset Caesar. (Frankrike)
- Hanwha Techwin med skytset K9

Thunder. (Sør-Korea)

- RUAG med skytset M109G (Sveits)
- Krauss-Maffei Wegmann med skytset Panzerhaubitze 2000 (Tyskland)

De fire artilleri-systemene ble testet her hjemme, for å se hvordan de fungerte under norske vinterforhold, og om de passer inn i Hærens operative konsept. I følge Offisersbladets kilder, ble det lagt stor vekt på at alle fire kandidatene fikk like betingelser under testene, som

artilleri?

M109G SELVDREVEVET FELTARTILLERI	
Land:	Sveits/USA
Produsent:	RUAG
Vekt:	27,5 tonn
Lengde:	9,1 m
Bredde:	3,15 m
Høyde:	3,25 m
Mannskap:	6
Kaliber:	155 mm
Maks range:	18-36 km
Motor:	450 hk
Fremdrift:	Belter
Op.radius:	350 km
Hastighet:	56 km/t

inneholdt mobilitet under feltforhold, samt skarpskyting. Leverandørene skal ha vært meget fornøyde med det rettfærdige og meget grundige test-opplegget.

I øvingsfeltet på Rena ble det i løpet av testperioden samlet inn store mengder data fra radarinstrumenter, kameraer synkronisert med forskjellige GPS-enheter og treghetsnavigering på alle fire skyts. En terrabyte med data skal analyseres av ingeniører og teknisk befal.

FMA/Landkapasiteter artilleriprojektet, vil sammen med Hæren/artilleriet, komme frem til en anbefaling til Forsvarsdepartementet. Noen av kriteriene for den endelige anbefaling er pris, total levetidskostnad (LCC), ytelse og industriens evne til å levere innenfor tidsrammen.

Noen av de viktigste kravene til vårt nye artilleri, er at det blir bedre presisjon og bedre mobilitet, samt at rekkevidden til artilleriet økes fra 28km til ca 40km.

Kravet om økt beskyttelse mot miner,

flatbanevåpen og granatsplinter, ligger også inne, i tillegg til at Norges nye artillerisystem skal være i drift hos en eller flere nasjoner. Dette gir et bedre grunnlag for å vurdere behovet for reservedeler og slitasjedeler. Norge ønsker seg et ferdig utviklet system uten behov for modifikasjoner.

Her er kandidatene med faktaboks og data hentet fra offentlige kilder på internett:

NEXTER CAESAR SELVDREKET FELTARTILLERI

Land:	Frankrike
Produsent:	GIAT
Vekt:	17,7 tonn
Lengde:	10 m
Bredde:	2,55 m
Høyde:	3,7 m
Mannskap:	5-6
Kaliber:	155 mm
Maks range:	42 km
Sek.våpen	Ingen
Motor:	Diesel
Fremdrift:	Hjul 6x6
Op.radius:	600 km
Hastighet:	På vei 100 km/t Utenfor vei 50 km/t

PANZERHAUBITZE 2000	
Land:	Tyskland
Produsent:	Krauss-Maffei Wegmann
Vekt:	57,66 tonn
Lengde:	11,7 m
Bredde:	3,5 m
Høyde:	3,46 m
Mannskap:	5
Kaliber:	155 mm
Maks range:	40 km
Sek.våpen:	7,62 MG
Motor:	986 hk
Fremdrift:	Belter
Op.radius:	420 km
Hastighet:	På vei 67 km/t Utenfor vei 45 km/t

EN AVSLUTTENDE KOMMENTAR FRA OFFISERSBLADET ER:

I den grad Offisersbladet skal ha en mening om dette, så kan det se ut til at den franske Nexter Caesar taper på ikke å ha noen beskyttelse for de som betjener kanonen.

Den sveitsiske RUAG M109G har maks range på granaten på 36 km, litt under det norske kravet, men vogna er godt kjent av artilleristene.

Den tyske Panzerhaubitze 2000 er en god kandidat og skytset er jo montert på en vel kjent chassis, nemlig Leopard. Men vekten på nesten 58 tonn, kan gjøre den vel tung for norske veier, broer og terreng.

Da gjenstår Sør Korea's K9 «Thunder», som ser ut til å oppfylle alle krav, selv om også den er relativt tung. K9 blir Offisersbladets favoritt, med Pzd 2000 som en god nummer to.

Vi blir geleidet inn i fjellanlegget på Reitan av BFOs hovedtillitsvalgt (HTV) Hans-Petter Myrseth. Vi går lengre enn langt inn i fjellet, mens en kraftig vind blåser imot oss. På veien inn, treffer vi mange kollegaer og vi får de første signaler om at folk trives.

AV RAGNAR DAHL
Foto: FOH

BFO skal delta på lokalforeningens medlemsmøte for å orientere om pågående prosesser, samt at Offisersbladet har avtalt et intervju med sjef Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) General-løytnant Rune Jakobsen. Generalen møter oss med et smil og ønsker velkommen. Praten går løst om generelle saker i tiden. Medmennesket og offiseren Rune Jakobsen skaper en trygg en ramme for intervjuet, gjennom sin åpne og lune væremåte. Han er både entusiastisk og ivrig når han forteller om det han beskriver som hans drømmejobb i Forsvaret.

FRA BEFELSELEV TIL GENERALLØYTNANT

Generalen startet sin militære karriere i ungdommens Heimevern som 15-åring. Han bestemte seg tidlig for å ta en befalsskole (BSIS) for å få en lederutdannelse, praksis og noe fornuftig ut av førstegangstjenesten. Etter pliktåret startet han på Krigsskolen, som ga en god plattform for videre tjeneste og karriere.

På spørsmål sier han at han kun en gang har lagt «taktiske vurderinger» mht hvilke stillinger han har søkt og det var til en majorstilling, i daværende Forsvarets overkommando (nå Forsvarsstaben). Ellers har han kun søkt stillinger han fant utfordrende og hadde lyst på. Han sier at gjør du en god jobb der du er, vil karrieren komme av seg selv.

Du er på mange måter din egen lykkes smed opp til bataljonssjef (Bn-sjef), gjennom god og ærlig veiledning av foresatt. Som Bn-sjef får du demonstrert om du behersker lederutfordringene og du får også erfaring i det strategiske grensesnitt til politikken.

Tidligere måtte du ha vært bataljonssjef, for å gå videre i Hæren, men i dag er det så mange dyktige oberstløytnanter, at man har åpnet for flere å slippe til. Det er på oberstløytnantsnivået du blir selektert for videre karriere.

HVILKE STILLINGER HAR VÆRT MEST LÆRERIK?

Han trekker pusten, tenker seg om og

rsjant til drømmejobben som sjef FOH

FAKTA

TJENESTE ETTER KRIGSSKOLEN

- 2015- Generalløytnant og sjef FOH
- 2013-15 Generalmajor og Generalinspektør for Hæren
- 2010-13 Generalmajor og sjef Operasjonsstaben, FOH
- 2007-10 Brigader og stabssjef, Hærstaben
- 2006-07 Oberst og kontingentsjef (NCC), ISAF Afghanistan
- 2004-06 Oberst og sjef Krigsskolen
- 2004 Oberst og sjef Rådgivningsavdelingen/Planavdelingen, Hærstaben
- 2002-04 Oberstløytnant og Bn,sjef TMBN
- 2001-02 Oberstløytnant og prosjekt offiser, FIST/H, Hurtig reaksjonsstyrke
- 1999-01 Oberstløytnant og studie leder, Forsvarets stabsskole, Fellesavdelingen
- 1997-99 Major og studieleder, Forsvarets stabsskole, Hæravdelingen
- 1993-95 Major og p.off Infanteri, Hærstaben/P
- 1991-93 Kaptein og taktikkinstruktør, Krigsskolen Gimlemoen
- 1989-91 Kaptein og kompanisjef, Kompani C, 2. Bataljon, Brig N
- 1987-89 Løytnant og personell offiser, 2. Bataljon, Brig N
- 1986-87 Løytnant og nestkommanderende, Kompani B, 2. Bataljon, Brig N
- 1985-86 Løytnant og troppssjef, Kp B, 2. Bataljon, Brig N

MILITÆR UTDANNING

- 2007 NATO Defence College
- 1995-97 Führungsakademie der Bundeswehr
- 1992 Forsvarets stabsskole, Grunnkurset
- 1982-85 Krigsskolen
- 1980-81 Befalsskolen for Infanteriet i Sør-Norge (BSIS)

sier troppssjef i 2.bn, men den mest givende har nok vært som sjef Telemark Bataljon. De mest krevende var definitivt jobben som stabssjef i Hærstaben, gjennom krevende omstillinger og som Generalinspektør med totalansvar for styrkeproduksjon, materiell og personell.

HVA ER DINE VERSTE OPPLEVELSER I FORSVARET?

Han tenker seg godt om, får et trist uttrykk i ansiktet og forteller at den verste opplevelsen, uten tvil er den maidagen i 2004, hvor meldingen om at vi hadde mistet Tommy Rødningsby i Afghanistan. Han blir stille en stund, vi ser han reflekterer. Den nest verste er da han lå syk

hjemme, mens troppen hans var i Vassdalen.

Han nevner også ulykken da primusen eksploderte i 7-duksteltet under en øvelse på GP i mars 1982. De hadde fått renset bensin istedenfor parafin. Rune holdt en flaske i hånden og da teltet var fylt av bensingass, antente gassen og flasken eksploderte. Telte brant opp i løpet av knappe 30 sekunder. De andre klarte seg relativt bra, da de lå nede i soveposene. Selv lå han på sykehus en måned.

DINE ERFARINGER DA DU TILTRÅDTE JOBEN SOM SJEF FOH 7.OKTOBER 2015

Han ble veldig godt mottatt av hovedkvarteret og han merket seg at det hadde

skjedd mye på utviklingssiden siden sist han hadde tjenestegjort der. Planverk og kompetansen var på plass og han kjente mye av personellet. Det er motiverende å ta over en jobb, som han beskriver som drømmejobben, når både Forsvarssjef og politisk nivå har fokus på Forsvarets operative evne. Hans oppgave blir å bidra til at Forsvaret blir så gripbart som mulig.

Han er videre glad for at Forsvaret er på full fart tilbake til Nord og ser vi på de sikkerhetspolitiske utfordringene, må vi sikre reaksjonstid og økt tilstedeværelse på land, til havs og i luften. Dette skal bli normalsituasjonen slik vi hadde for 15 år siden.

HVA ER DE STØRSTE OPERATIVE UTFORDRINGENE FORSVARET STÅR OVENFOR DE NÆRMESTE ÅRENE?

Det første og viktigste er å få tilstrekkelig driftsmidler til å drifte det lille Forsvaret vi har. Videre at vi fremover evner å gjøre de investeringer som nødvendig mht logistikk og kommunikasjon. Som eksempler nevnes evnen til å gjøre nødvendige

materiellinvesteringer med spesiell vekt på Luftvern, logistikk og kommunikasjons-systemer, her tenker jeg på plattformer og bærere.

VIKTIGHETEN AV ET GODT CYBERFORSVAR

Vi er avhengig av at vi får systemene på plass, som skal sikre optimale forhold mht kommando, kontroll, informasjon og styringsdata, før vi i 2018 skal gjennomføre øvelse «Trident Juncture» som er en «High visibility Exercise». Her kommer et stort antall utenlandske styrker, og øvelsene vil foregå med store deler av Norge som øvingsområde. Den teknologiske utviklingen er rivende. Skal vi som et lite forsvar lykkes med å utnytte den fulle kapasitet av våpensystemene våre, må vi sikre en effektiv digital informasjonsutveksling mellom sensorer og våpensystemer, mellom avdelinger og forsvarsgrener og mellom norske avdelinger og NATO/partnere. Dette innebærer en prioritering og effektivisering av vår digitale infrastruktur og operative ledelsessystemer i tiden fremover.

ER FOH EN GOD ARBEIDSPASS?

FOH er en høykompetanse bedrift hvor personellet er dedikert til sine oppgaver, som er meningsfulle og utfordrende. Gjennom det å koordinere og samordne bidragene til samfunnet og Forsvaret, bidrar hovedkvarteret til økt sikkerhet og trygghet i Norge og våre nærområder.

Jeg gleder meg til å gå på jobb hver dag og har ofte mer energi når dagen er over. Personellet er kompetente, løsningsorienterte og de vet FOH er en prioritert avdeling. Vi får akkurat nok til å gjøre jobben. Jeg vil også fremheve samarbeidet med tjenestemannsorganisasjonene og «vernesiden». De bidrar vesentlig til at vi får løst de utfordringer vi har på en god måte. Kjennetegnet er at sakene er løst på lavest mulig nivå og kommer sjelden på min pult.

FORHOLDET TIL RUSSLAND – FØR OG ETTER KRIM

Først og fremst, så har det aldri vært konflikter på grensen mellom Norge og Russland. Russland var først til å anerkjenne Norges suverenitet i 1905. Etter andre

verdenskrig trakk Russland seg ut i 1945. Fiskeriforvaltningen i Barentshavet er den beste i verden. Vi hadde en god dialog med Nordflåten og vi gjennomførte felles øvelser på redning og militære øvelser (USA, Russland og Norge). Russland har ikke krenket grensen på mange år og oppleves å opptre militært profesjonelt.

Konsekvensene av Russlands annektering av Krim og den folkerettsstridige innblanding i Ukraina, er at mesteparten av det gode militære samarbeidet med Russland er midlertidig suspendert som en del av NATOs og EUs felles sanksjoner. Det som gjenstår, er et formalisert samband med FSB hva angår kystvakt, søk og redning og samarbeid på grensen mellom de to grensekommisærene. Ledelsen ved FOH og FSB region Vest møtes regelmessig, og det er løpende kontakt mellom grensekommisærene. Med Nord-flåten har vi fortsatt en aktiv Skype forbindelse til bruk når nødvendig. For Norge er det viktig å stå solidarisk med de internasjonale sanksjoner mot Russlands folkerettslige brudd. Samtidig er det også viktig at vi

opptrer på en måte som gjør det mulig å gjenoppta dialogen og samarbeidet med Russland når forholdene ligger til rette for dette.

HVA ER DINE VISJONER FOR FOH?

Vi har et godt drevet og velfungerende operativt hovedkvarter i dag, etter min mening det mest kosteffektive HQ i NATO. Til tross for dette har vi som andre et potensiale til å forbedre oss. Vi må lære av det vi gjør. Etter hver øvelse vi er ansvarlig for eller deltar i, er den store lærings-effekten evalueringen etterpå. Vi streber kontinuerlig etter det å bli bedre og ble enda mer effektive. Stortingsbeslutningen om etableringen av NAOC på Reitan innebærer behov for mer plass i anlegget. Vi utreder nå planløsninger til FST om hvordan dette tilleggsbehovet kan løses på en nøktern og effektiv måte.

STOR SØKNAD PÅ LEDIGE STILLINGER TIL FOH!

Han sier det med stolthet og smil om munn-en, i det han sier at noe riktig må vi ha

gjort, men forklarer at det mest sannsynlig skyldes at FOH er det eneste stedet hvor du tilegner deg skarp fellesoperativ erfaring, som grunnlag for videre karriere og vekst. I tillegg er Bodø et fint sted å bo, med masse flott natur, mange kulturtilbud, flyplass og en utviklet handelsstand. En plass hvor medflytterne føler seg hjemme, men hvor det også er meget vel tilrettelagt for pendling.

Det skal sies at det er mye representasjon som følger med stillingen, dette er både nødvendig og hyggelig. Man knytter kontakter og deler tanker med personer i betydningsfulle posisjoner fra inn og utland. Dette bidrar også til min egen utvikling. Nå prøver jeg så ofte som mulig å forlate hovedkvarteret ved arbeidstidens slutt. Dette for ikke å legge unødvendig press på mine kolleger om å måtte jobbe lange dager.

Fritid og avkobling er viktig for familiene og for at vi som hovedkvarter skal kunne takle det vedvarende press det er å være i «skarpe» operasjoner hver dag. Selv prøver jeg å komme meg så mye ut i friluft som mulig, noe jeg ikke lykkes godt nok med, men kajakkpadling har prioritet. Jeg har 3 stk kajaker, «strategisk» plassert på forskjellige steder i Norge. I kajakken nyter jeg friskluften, stresser ned, tenker og trimmer. Kort sagt å padle kajak er ren rekreasjon.

HVA MED FAMILIEMANNEN RUNE JAKOBSEN?

Vi spør ham om hvordan familien har opplevd denne pendler situasjonen. Han drar på smilebåndet, sier at han ukependlingen gått har gått bra, takket være en raus kone og selvstendige barn. Han føyer også humoristisk til, at hun er datteren til en marine-offiser - så hun visste hva hun gikk til. Familien var for øvrig med under min videreutdanning i både Tyskland og Italia/Roma. Forsvaret er flinke til å legge forholdene til rette for pendlere og det gjelder også for personell ved FOH, selv er han i det ellefte året med pendling.

SLUTTKOMMENTAR

Våre to timer nærmer seg slutten og vi utfordrer ham til å oppsummere basert på det han sa var drømmejobben. Han retter seg opp og sier at det er denne stillingen jeg har brukt et helt militært liv på å utdanne meg til og kvalifisere meg for. Jeg kan ikke tenke meg noen andre stillinger jeg har mer lyst på enn denne, sier han. Det er tidvis hektisk, men arbeidsmiljøet i hovedkvarteret og våre samarbeidspartnere, beskriver jeg som svært godt. At alt fungerer bidrar til at når jeg reiser hjem for å være sammen med familie og venner, gjør jeg det stort sett uten å ta med meg jobben i kofferten, avslutter general-løytnant Rune Jakobsen.

Ny militær ordning og lønnsoppgjør

I dette nummeret legges det litt ekstra vekt på innføringen av ny militær ordning. Etter vedtakene som ble gjort på Stortinget i juni 2015 gikk det endelige startskuddet for å starte jobben. Allerede før iverksetting av ny ordning var det første OR 9 stillingen fylt og arbeidet med å starte jobben ute i Forsvarsgrenene og avdelingene var i gang for fullt. Arbeidet mellom partene med å få på plass forvaltningsregler og bestemmelser er i full gang. Etter krevende forhandlinger kom et overordnet personalreglement på plass, noe som gir et godt grunnlag for å bygge på det vi har hatt inn mot nye forvaltningsbestemmelser. BFO har hele veien ment at det ligger mange rammefaktorer i den nye ordningen som uten gode og tilpassede forvaltningsbestemmelser raskt kan gi utfordringer med å komme utenom de negative virkningene vi har sett gjennom 10 år med avdelingsbefal. Derfor er det nå viktig at en åpner opp i det som legges på plass, gir rom for gode løsninger og ikke minst får på plass forvaltningsrutiner som ikke begrenser utviklingen, men som gir utviklingen et løft. Lovnadene om flest mulig på T-60 fra Forsvarets ledelse må følges opp i praksis.

Et annet aspekt som ikke må glemmes er fortsatt sterkt fokus på profesjon og viktigheten av å bevare og utvikle den, særlig i lys av ny militær ordning. Vi er helt tydelige på at den militære profesjon må favne bredt i det vi nå står foran. Alle er en del av det samme, men med ulike bakgrunner og kompetanse. Uten et klart fokus på det som er felles, vil en raskt kunne gå i retning av å skape uhensiktsmessige forskjelligheter. I dette ligger det også en respekt for de ulike kompetanser og spesialiseringene som ligger hos de ulike gruppene. Her må vi som organisasjon kjenne vårt ansvar og vi må trekke i denne retningen sammen med Forsvaret og Forsvarets ledelse. Forsvaret har så langt hatt et stort fokus på den nye OR-kategorien som «det nye» i ny militærordning, men kanskje blir de største endringene fra den gamle enhetsbefalsordningen våre nye offiserer i OF-søyla. Dette må følges opp i implementeringen.

Som en grunnstamme i vår profesjon ligger utdanningen. Gjennom de konklusjonene som trekkes av McKinsey rapporten av FD er det viktig og ikke glemme hvorfor vi har de utdanningene vi har og med hvilken suksess de har levert militær profesjonskompetanse i flere tiår. Det uopprettelige med å devaluere profesjonsutdanningen til noe som er kjøpbar og som kan tas på kort tid må ikke skje, vi må gå på linje med hva de andre profesjonene i samfunnet gjør, gi mer utdanning, mer fokus på den grunnleggende profesjonen og ikke glemme historien. Mye av dette kan nå lett ofres for økonomi og praktiske løsninger. Vår sikkerhet trygges ikke av dette, den sikres av militære som forstår sin rolle, er bevisst hvordan de skal bruke sine ferdigheter og utøver klokskap i sine handlinger i både fred, krise og krig. Jeg er bekymret for disse aspektene på vei inn i en ny LTP preget av økonomiske perspektiver, innsparing. Dette er et tema som vi har diskutert med våre nordiske kollegaer gjennom våre møter i Nordisk Offisersallianse. Her er det mye lærdom å hente på løsninger som ikke er hensiktsmessige, nye løsninger som kommer på plass med økonomi som begrunnelse rekrutterer ikke bedre og skaper mindre tilhørighet til organisasjonene og profesjonen. Vi bør ikke gå den veien

2016 er også hovedoppgjør i Staten. Viktige områder skal på plass gjennom lønnsoppgjøret. Både økonomi og Hovedtariffavtalene som helhet er oppe til diskusjon. For BFO er det viktig å bevare Hovedtariffavtalen som grunnlag. Vi har gjennom innføringen av nye lønnsrammer for OF og OR brukt avtalen aktivt og vist at ved enighet lokalt ligger det store muligheter i den avtalen vi har, dette må utvikles framfor å fjernes. Det er også knyttet både forventninger og spenning til hvilken plass pensjon skal ha. Her er det viktig at de store linjene settes først og at en ikke haster inn en prosess som ikke er godt nok forankret eller diskutert mellom partene. Til dette er tema for stort og viktig. For oss som gruppe er selvsagt særaldersgrenser et viktig tema, derfor er vi glad for at dette, slik det diskuteres mellom partene, er et tema som kommer etter at hovedprinsippene er lagt. Det er klokt da det gir økte muligheter til å legge løsninger som gir god sammenheng og ikke skaper usikkerhet.

Jens Jahren
Leder BFO

Å spare seg til fant

Forsvaret har startet jobben med å redusere sine utgifter på de postene som Forsvaret mener ikke bidrar til operativ evne – først ut er ferietilbudet på Håøya, befalets låneordning, salg av velferdshytter «landet rundt». Dette er kloke og velfunderte beslutninger som vil gi store umiddelbare innsparinger!

Eller er det ikke slik... I arbeidspsykologien finner vi noe som kalles en «Psykologisk arbeidskontrakt». Mellom den ansatte og organisasjonen formes det en «psykologisk kontrakt» både på det rasjonelle og emosjonelle plan. Dette er en kontrakt som handler om individets forventninger til organisasjonen og organisasjonens forventninger til individet. Styrken av den avhenger av de anstrengelser partene gjør på hver sin side for å imøtekomme dem. Ulik en stabil juridisk kontrakt representerer en slik psykologisk kontrakt et skiftende dynamisk forhold som stadig blir revurdert.

Ofte hender det at viktige sider ved en skreven kontrakt utelates. Visse psykologiske og organisatoriske forutsetninger som f.eks. lojalitet, overholdelse av arbeidstiden, adekvat betaling, velferdstilbud og en rekke lignende faktorer står ikke nevnt i den skriftlige kontrakten, men dette er allikevel viktige elementer i et arbeidsforhold.

Normalt i arbeidslivet vil misfornøyde arbeidstakere, som forventer mer enn de får, kunne utgjøre en fare for produksjonen. Høye forventninger fra organisasjonens side om å øke produksjonen, vil samtidig øke de ansattes forventninger om kompensasjoner og anerkjennelse tilsvarende.

En situasjon som nå fremstår stadig klarere, blant annet gjennom prosjektet "effektivisering og transformasjon av HR-området i Forsvaret" nedsatt av sjef FST, er at Forsvaret skal nedskalere sin del av den psykologiske arbeidskontrakten.

Dette skjer samtidig med at det såkalte skoletillegget er ensidig sagt opp til bortfall, uten at FST har varslet hvordan det har tenkt å håndtere leseplikt og utfordringene rundt dette i fremtiden.

Av andre innsparingsplaner på insentivområdet har BFO fått informasjon om at antallet tjenesteboliger i de områdene hvor det er mest kostbart å etablere seg skal reduseres – samtidig med at beordringsplikten innføres igjen for store grupper ansatte. Etter hva BFO erfarer er dette bare begynnelsen på en rekke tiltak hvor Forsvaret skal spare, og det skal gå ut over de ansatte.

Vi vet at Forsvaret har personer i FST som har innsikt og kompetanse om betydningen av den psykologiske kontrakten som limet mellom ansatt og organisasjon, så spørsmålet blir da hva Forsvarets ledelse har tenkt å oppnå med denne øvelsen.

Vil et bortfall av en rekke, over lang tid, opparbeidede rettigheter, tilbud og kompensasjoner gjøre noe med lojalitetsfølelsen til personellet? Forsvaret har alltid levd godt på at de ansatte nærmest har sett det som et kall å jobbe i Forsvaret, dette er hardtarbeidende enkeltindivider som har ofret svært mye for å gjøre en god jobb i den forvisning om at dette er en tosidig greie, om at det vil lønne seg å stå på, forsvaret vil belønne til slutt.

Hva nå da, hvor stadig flere av de små tingene blir borte; når mister Forsvaret den innarbeidede lojaliteten organisasjonen har gjort seg så avhengig av?

Den dagen tillit og lojalitet er borte vil det koste svært mye å bygge dette opp igjen – hvis mulig. Håper de som sitter og regner på hva som kan spares på de ansattes vegne også har satt opp det regnestykket.

DET KAN BLI DYRT!

Forhandlingsutvalget/BFO

ATF FORHANDLINGENE I HAVN!

Krevende, men gode forhandlinger er sluttført med det resultat at 8 tilleggs-millioner er avsatt til øving helg, tillegg for nasjonale PE-stillinger, adjutanter ved Slottet og kompensasjonsavtalen.

Partene har etter krevende, men gode forhandlinger endelig kommet til enighet om en løsning.

Etter en helhetsvurdering har løsningen blitt at dagens ATF videreføres, men med noen få endringer som følge av avsatte midler fra lønnsoppgjøret 2014.

Endringene gir en liten kronejustering på øvingsaktivitet i helg, samt endring i vilkår for personell i PE-stillinger i Norge og for Kongens/Kronprinsens adjutanter.

DETALJER I ENDRINGENE

– Øvelse helg kan ikke lenger programmeres time-for-time, men skal programmeres som døgn.

– Øvelse helg gir 2 timer 15 minutter til tidskonto, en økning på 15 minutter.

(Endringene i øvelse helg har tilbakevirkende kraft til 1. januar 2016)

– Personell som tjenestegjør ved allierte staber og fartøy/avdeling avgitt til eller underlagt allierte styrker i Norge gis B-45 som personlig tillegg.

(B-45 gis med tilbakevirkende kraft til 1. august 2014)

– Adjutanter for HKH Kongen/Kronprinsen gis økt godtgjøring tilsvarende 70% av månedslønn.

(Økt godtgjøring for adjutanter nevnt over gis med tilbakevirkende kraft til 1. august 2014).

Det avsettes 500.000 kroner til Kompensasjonsavtalen.

TO ATF-AVTALER I FORSVARET.

ATF fra 2013 er i hovedsak prolongert, og dermed en videreføring av den avtalen BFO signerte sammen med de fleste andre organisasjoner i 2013. NOF/NTL har i sin avtale en begrensning i maks antall unntaksdøgn deres medlemmer kan jobbe per år.

For øvrige tjenestemenn i Forsvaret gjelder bestemmelsene i ATF etter tjenestetvistloven slik den ble inngått i 2013.

Utover dette er de to ATF-avtalene identiske.

Det er bra for Forsvarets ansatte at alle organisasjoner nå er enige i det som i hovedsak ble fremforhandlet i 2013, og der intensjonen var å videreutvikle den økonomiske kompensasjonen samt styrke vernet for den enkelte ansatte, sier nestleder BFO i en kommentar til Offisers bladet.

Lars Omberg/Forhandlingsleder BFO

BFO LEDERKONFERANSE 2016

BFO inviterte til åpent møte for ansatte på 131LV på Sørreisa den 1. desember, med ATF Anders Kværndal som vertskap. De fremøtte fikk en grundig orientering av HTV LUFT, Magne Sagvolden, om Ny militær Ordning. I den påfølgende diskusjonen ble mange spørsmål besvart på en god måte, hvor også lokalt ansatte i sentrale roller bidro positivt. FriTV Gunnar Eide ga en kort status på BFOs arbeid i Nord, og oppdaterte også forsamlingen på de siste forbedringer i BFOs forsikringer.

Det ble også anledning til å diskutere lokale saker. Her ble det meldt om en viss bekymring rundt 131Lvs manglende involvering på nye stillinger i NAOC i forbindelse med Luftforsvarets egen omstilling. Videre er det noe usikkerhet om hvordan Luftforsvarets Kontroll og Varslingsskole (LKVS) vil ivareta EBA behovet i den første perioden etter etablering. HTV Luft fikk derfor også omvisning i fjellanlegget og fikk da se de fasilitetene som er vurdert tiltenkt LKVS i denne mellomfasen. Det å møte lokale medlemmer og ansatte der de jobber er alltid verdifullt for BFOs tillitsvalgte, og BFO takker derfor for oppmøtet og alle gode innspill!

Magnar Sagvolden/BFOs HTV Luft

BFO BESØKTE 132 LUFTVING PÅ BODØ FLYSTASJON

Forhandlingsleder Ragnar Dahl og Offisersbladet besøkte luftvingen den 23. februar, og hadde gode samtaler med ledelsen, representert med luftvingsjefen oberst Bård Reidar Solheim, stabssjefen oblt Henning Homb og teknisk sjef oblt Kåre Hansen. BFOs FRITV i Midt-Norge Hans Petter Myrseth, BFOs hovedtillitsvalgt Luftforsvaret Magne Sagvolden, og BFOs ATV ved luftvingen Willy Rudborg, var også med.

Et meget positivt møte med en luftving-ledelse som har mer enn nok utfordringer om dagen, blant annet med ivaretagelse i en i fremtiden nedlagt avdeling, som fortsatt leverer kampkraft etter beste evne, og det skarpe QRA-oppdraget. Men omstillingen sliter på så vel ledelse som ansatte. Usikkerheten er nok noe av det verste.

Saker det ble snakket om, var ivaretagelse, satsing i Nord-området, Avinors overtagelse av flyplassen, brann & redning som skal leveres av Falc, manglende økonomi, reduserte HR-ressurser i en krevende omstilling, den meget gode kommunikasjonen med BFO og lokale tillitsvalgte, usikre kostnader på Avinors tjenester i fremtiden, og hva med andre plasstjenester? På egen bekostning stiller jeg meg spørsmålet om hvordan det vil fungere når sjef 138 luftving på Ørland, skal fjern-lede Bodø flystasjon fra Ørland. For 132 luftving

skal ikke ha egen sjef fra sommeren. Litt merkelig når det snakkes om at all F-16 aktivitet skal flyttes til Bodø fra 2017/18??

Alt i alt et meget positivt møte med gjensidig informasjonsutveksling, hos en luftving som fortsatt «leverer varene» med høy grad av profesjonalitet.

Einar Holst Clausen

BFO I VEST!

BFO sendte nettopp to av sine frikjøpte tillitsvalgte til Madla, Sjøkrigsskolen og Haakonvern. Målet til John Strømseng og Gunnar Lie Eide var å informere og bli informert. Det handler om nye medlemmer til BFO. Budskapet om å ha noen i ryggen og som ikke bryr seg om partipolitikk når lett frem. Budskapet om at vi er for «ett yrke, en organisasjon» når også lett frem. At BFO skolen tilbyr skreddersydde kurs for militære arbeidstakere er også et godt budskap. Det er det bare BFO som har.

John og Gunnar kan kunsten å lytte til de meninger og synspunkter som folk har. De innspill som kommer inn blir usminket gitt videre til BFO sentralt slik at de kan nyttes i de forhandlinger som foregår. Denne gangen hadde BFO atter igjen den glede det er å gi nyheter om våre forbedrede forsikringer. Det settes alltid av tid til å gi råd og veilede de som er i vanskelige situasjoner. Det at BFO drar rundt til sine Forsvarets ansatte og sine medlemmer handler om arbeidsplassen vår. En arbeidsplass som vi alle er stolte av og som vi alle ikke ønsker skal desimeres så mye at vi mister troen på den oppgaven vi er satt til.

Ønsker du besøk av BFO så ta kontakt gjennom din tillitsvalgt.

Gunnar Lie Eide/FRITV BFO

BFO MEDLEMSMØTE PÅ FORSVARETS OPERATIVE HOVEDKVARTER

På informasjons- og orienteringsrunder BFO hadde den 22-23. februar i Bodø-regionen, gikk turen selvfølgelig også innom FOH, og hele «FOH-familien» dypt inne i fjellet. Forhandlingsleder Ragnar Dahl og Offisersbladet møtte først sjef FOH generaløytnant Rune Jakobsen for en to timers prat på hans kontor. BFO fikk status og ga status, i tillegg til at Forsvarets operative sjef ble intervjuet.

Deretter ble det avholdt et medlemsmøte i aulaen, der Ragnar holdt en brief om hva BFO jobber med om dagen, alt fra enkeltsaker til mer prinsipielt viktige tariff-saker, OF/OR, omstillingen, HR-transformasjonen, og hvilke utfordringer arbeidstaker-organisasjonene har i forhold til råkjøret som Forsvarets ledelse bedriver. De mange fremmøtte fikk også en god orientering om BFOs forsikringsordninger, som nå absolutt er den beste man kan få. Ros må gis til lokalforeningen på FOH, for flott gjennomføring og tilrettelegging av medlemsmøtet! Så er det beklagelig at FOHs uerfarne fotograf ikke skjønner at når man skal fotografere fra et medlemsmøte, også bør ha med de fremmøtte. Men Ragnar står seg godt!

Einar Holst Clausen

COLD RESPONSE 2016

Torsdag i strids-ukene under øvelse Cold Response, dro en delegasjon fra BFO til Ørland Hovedflystasjon. Det ble tid til samtaler med medlemmer, og flere spørsmål/svar runder i løpet av dagen. Nestleder BFO Rune Rudberg klarte ikke å motstå fristelsen til å prøvesitte en av 338 skvadrons F-16.

BEFALETS FELLESORGANISASJON

Sjef FST-P
Tom Simonsen

UGRADERT
Ifølgende sikkerhetsloven §11 og §12
ifølgende offentleglova §13

Vår saksbehandler:
Jens B Jahren
93005202 jens.jahren@bfo.no

Kopi til
YS-Stat

Vår referanse
2016/JBJ/bj

Vår dato
23.02.2016

Internt
[Internt]

Intern kopi til
[Intern kopi]

Tidligere referanse
[Year/IN/in]

Tidligere dato
[Dato]

Brudd på lover og avtaler i pågående prosesser – videre samarbeid

Innledning

Befalets fellesorganisasjon (BFO) ønsker med dette å ta opp en svært utfordrende samarbeidssituasjon ifm omstillings-/ endringsprosesser i Forsvaret. Vi ønsker også å synliggjøre hvilke områder og prosesser vi finner uakseptable, samt hva vi mener må gjøres for å få prosessen innenfor lov- og avtaleverk igjen, slik at partene sammen kan finne gode løsninger for veien videre. I denne sammenheng viser vi særlig til artikkel fra Forsvarets intranett fra 18.2.2016 med tittel *rask og forsvarlig HR-transformasjon*.

Drøfting

BFO har opplevd et stadig mer utfordrende og krevende samarbeidsklima med Forsvaret. Dette har nå nådd et uakseptabelt nivå, spesielt i forbindelse med omstillingen av HR-søylen i Forsvaret.

Følgende eksempler på brudd/omgåelse nevnes som uakseptable på lov- og avtaleverk:

AML

Vi opplever at det er mangelfull kontakt mellom partene når det gjelder konsekvensvurderinger, risikovurderinger eller iverksettes tiltak i samsvar med AML § 3-1, jf § 7-2 (2) og HATA undervedlegg 2 A når det gjelder omstillinger, spesielt ift samtidighetsutfordringer.

HATA

«Drøftinger» ift behandlingen av implementerings- og milepælsplan for «Ordning for militært tilsatte» er et godt eksempel på hvor vi mener arbeidsgiver bryter HATA.

- Planen var for det første sendt ut (på «høring») til DIFene før dokumentet ble drøftet, slik at dette allerede var gitt som oppdrag.
- Ingen av våre materielle innspill under drøftingene ble hensyntatt, og arbeidsgiver brukte styringsretten på alle uenighetspunkter, også på punkter som de ikke har anledning til å bruke styringsretten, for eksempel ift vårt tilsetningsforhold og tolkning av lovtekst.
- Saksgrunnlaget til gjennomføringsoppdrag HR-transformasjon var ikke tilgjengelig innen fristene før drøftingene den 18.1.2016. BFO mottok ikke komplett saksgrunnlag med vedlegg før den 12.1.2016. Etter vår mening er dette av et slikt omfang at normalfristen på 14 dager skal følges.
- HR-transformasjon. Følgende er ikke ivare tatt:
 - HATA § 2.5, jf vedlegg 4, og manglende etablering/involvering i styrings-/referansegruppe ved etablering av prosjekt.
 - §§ 11 og 15 Saksdokumenter til innkalt møter ikke ferdig og utsendt i rett tid. Møter utsatt/lyttet flere ganger med kort varsel. Grunnlaget for å kunne ivareta intensjonen om å stille som likeverdige parter ikke til stede.
 - § 16 Arbeidsgiver unnlater å føre referat fra møter, bla 18/1 knyttet til gjennomføringsoppdrag HR effektivisering og transformasjon og nekter organisasjonene å få inn sine innspill. Viser i dette tilfelle til egen mail framsendt fra BFO i etterkant av møtet 22.1.2016.

Overnevnte forhold skaper utfordringer i samarbeidet og for de pågående prosessene, og trekker fokus bort fra effekten av omstillingen til uenighet i prosessene. Det er viktig at disse forholdene avklares, slik at de ikke også skaper usikkerhet inn mot kommende prosesser.

Avslutning

BFO ønsker at dagens samarbeidsutfordringer skal bringes inn på et annet spor. I dette arbeidet er det avgjørende at vi som parter har et mest mulig omforent syn på bruk av lov- og avtaleverk, gitte frister og hvilke prosesser som må gjennomføres mellom partene. For vår del er det viktig at vi nå griper fatt i de utfordringene vi står overfor, søker å løse disse og legge til rette for et bedre partsforhold. Vi ber derfor om at BFO blir innkalt til et eget møte for å diskutere den generelle situasjonen, samt ta tak i de momentene som er nevnt i dette skrevet. Disse forholdene kan løses mellom oss som parter. Samtidig er vi innstilt på at forhold der vi ikke er enig om forståelsen må bringes inn for tolkning på et annet nivå.

Med vennlig hilsen
Jens B Jahren
Leder BFO

Vedlegg: Revidert tidsplan-BFO med henvisning til dreiebok

US Marine Corps har skarpskyting med M1A1 Abrams stridsvogn
i skytefeltet ved Rena militær leir.
Fotograf Øyvind Rognmo Forsvaret

OFFISERSBLADET

Befalets Fellesorganisasjon

FORSKER PÅ FORSVARETS TEKNOLOGISKE FREMTID, MEN ER NEDLEGGINGSTRUET

DET ER RETT OG SLETT UFATTELIG!

BFO besøkte NOBLE (Norwegian Battle Lab & Experimentation) den 22. februar for å gi de en status på hva som skjer av arbeid sentralt i forbindelse med omstilling, OR/OF innføring og HR-situasjonen i Forsvaret. Det var satt av en hel økt, der også NOBLE orienterte om sin organisasjon og sitt arbeid. Også her ble det gitt positiv tilbakemelding på BFOs arbeid. Det samme kan sies om NOBLE, med sin gode ledelse og svært dyktige og dedikerte medarbeidere!

NOBLE ble etablert i 1999 som et prosjekt i Luftforsvaret, og er i dag en liten organisasjon med ni fast ansatte der alle forsvarsgrener er representert. NOBLE er en del av Forsvarets ordning for konseptutvikling og eksperimentering (CD&E) og jobber med prosjekter for hele Forsvaret. De er underlagt Cyberforsvarets kompetanse- og transformasjonsavdeling, men er lokalisert i Bodø. CD&E i Forsvaret er et verktøy for å bidra til å utvikle nye konsepter og til å forbedre eksisterende eller fremskaffe nye operative evner.

Nå er NOBLE på «rød liste» for nedleggelse. Hva tenker Forsvarets ledelse på? Forskning på fremtidens teknologi som skal gi bedre interoperabilitet, burde tvert imot være et satsningsområde! Sett i sammenheng med at også Cyberforsvaret har fått kraftig nedtrekk i sitt budsjett, i disse tider med økende cybertrusler, så virker dette ikke bare ulogisk, men som galskap. Offisersbladet vil i utgave 3/2015 i mai, fortelle mer om NOBLE og hva de faktisk leverer til Forsvaret, og det de forsker på.

Einar Holst Clausen

BFO BESØKTE KNM HH

BFO var i midten av februar på besøk på KNM HH. Resultatet var god dialog om omstilling og ny militær ordning. Mange tilbakemeldinger fra både medlemmer og andre om dette samt fokus på å intensivere fra forsvarsledelsen var tema. Alt dette til stor verdi for BFO sentralt.

Likevel må jeg som tillitsvalgt få lov å spontant si fra om de elendige kvarter som leies ut til våre ansatte. Møblene er elendige og bygningsmessig ser det direkte helsefarlig ut. Mange av de som bor på kvarter har sett seg nødt til å bruke private møbler. Dermed har Forsvarsbygg enda en unnskyldning for å ikke foreta seg noe.

Dette er skrevet uten å konfrontere hverken lokal sjef eller Forsvarsbygg, men jeg håper de leser det og tar action. Det skulle jo handle om å rekruttere og beholde.skulle det ikke?

Gunnar Lie Eide, BFO

HR-TRANSFORMASJON

Forslag om endringer i HR-organisasjonen i Forsvaret startet for flere år siden. Fase en var sammenslåing av Vernepliktsverket og Forsvarets Personelltjenester i tillegg til et nytt verktøy P2813. Nå har man kommet et stykke lenger og Forsvarsstaben bestemte seg for å organisere endringene som et prosjekt. De startet høsten 2015, tjenestemanns-organisasjonene har blitt informert gjennom høsten 2015. Formelt ble vi informert om gjennomføringsoppdraget 18/12-2015. Innkalling til drøfting kom sammen med grunnlaget 1/12, møtet skulle gjennomføres 7.januar. Av forskjellige årsaker har man ikke kommet i mål i skrivende stund, dette skyldes manglende saksgrunnlag og svært mange oppdukkende mål underveis i prosessen. Hovedtema har vært tidsplanen og det faktum at flere hundre ansatte faktisk kan miste jobben, inklusive militært personell tilsatt etter 1.1.2005. Det er absolutt nødvendig at man gjennomfører en ryddig og konstruktiv prosess. Vi opplever at det synes viktigere å informere arbeidsgiver ute, enn det er å ivareta medbestemmelsen på sentralt og lokalt nivå. Dette håper vi at partene klarer å løse gjennom en konstruktiv dialog.

Ragnar Dahl, BFO

**Kunnskap
er makt!**

IRAK-KONTINGENTEN HEDRET MED MEDALJER

59 soldater fra Irak-kontingenten, som har lært opp de Irakiske soldatene i militære ferdigheter, kom hjem til Norge i dag 26. februar. Medaljeseremonien ble arrangert i Ridehuset på Akershus Festning.

Velfortjente medaljer ble delt ut av sjef Forsvarets Operative Hovedkvarter generaløyntnant Rune Jakobsen, etter at Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide hadde takket både soldater og deres fremmøtte familier. Dere har gjort et meget viktig bidrag i en internasjonal koalisjon, sa Forsvarsministeren. Familien hjemme er også meget viktig, de er på mange måter en del av oppdraget sa hun videre. Hun tok seg god tid til en prat med hver og en av soldatene.

Nå venter en hvilepause før de vender tilbake til aktiv tjeneste i sine respektive hjemme-avdelinger. Her er noen bilder fra medaljeseremonien.

Einar Holst Clausen

FMIN takker soldatene og sjef FOH er klar for medaljeutdelingen.

Medaljer og gratulasjoner fra sjef FOH generaløyntnant Rune Jakobsen.

FMIN tok seg tid til en prat med alle soldatene.

FORVALTNINGSKOMITÉEN FOR BFOs VETERANSTIPEND

STATUTTER FOR TILDELING AV BEFALETS FELLESGRUPPES VETERANSTIPEND, UTDRAK

§ 1 BFOs VETERANSTIPEND – FORMÅL

Formålet med stipendet er å støtte personell, eller pårørende av disse, som har vært utsatt for særlig spesielle hendelser som en følge av tjenesten.

- Med tjeneste menes i utgangspunktet deltakelse i militære misjoner/ operasjoner/ oppdrag i utlandet som er blitt beordret av Forsvaret.

Endringer av statuttene tilligger BFOs Hovedstyre.

§ 2 FONDETS HENSİKT

- Fondets hensikt er å bidra med økonomisk støtte for å kunne legge til rette for velferdsmessige tiltak/bistand eller som en oppmuntring der den enkelte veteran/pårørende ikke har råd/anledning, eller samfunnets støtteapparat ikke har mulighet, for å møte de aktuelle behov.
- Enn videre er hensikten å bidra med økonomisk støtte til grupper eller organisasjoner som gjennomfører arrangement eller tiltak rettet mot veteraner/ pårørende og ivaretagelse av disse.

- Gjennom den økonomiske støtten, er stipendet også tenkt å være et uttrykk for BFOs verdigrunnlag.

§ 4 FORVALTNING

Stipend tildeles etter følgende retningslinjer:

- Til medlemmer i BFO som er veteraner/ pårørende som søker støtte til tiltak som følge av sin tjeneste, jf § 1.
- Til BFOs lokale eller regionale ledd for gjennomføring av tiltak/ oppmuntring for veteraner eller pårørende.
- Til grupper eller organisasjoner som støtte til tiltak eller arrangement for veteraner eller deres pårørende.
- Av andre skjønnsmessige vurderinger.

Utdeling av midler skjer fortløpende etter behov.

Dersom du ønsker å søke om tildeling av midler, send e-post til post@bfo.no, eller brev til BFO, Boks 501 Sentrum, 0105 OSLO. Merk konvolutten «BFO veteranstipend».

Ønsker du å gjøre en donasjon til Veteranstipendet, sett inn ønsket beløp på kontonummer 1503.47.80223 (DNB).

BFO-SKOLENS KURS I 2016!

BFO-skolen leverer kurs og seminarer samt administrerer høyskoleutdanning. Aktivitetene fordeler seg over hele året. Hele tilbudet vil bli publisert på denne pekeren, og kalenderen viser når og hvor de ulike tilbudene vil bli gjennomført. En vesentlig faktor for enhver organisasjons suksess er at man har tilgang til den kompetanse som oppgavene krever. Dette kan kun dekkes gjennom mennesker. Her er kurskalenderen for våren 2016:

OMSTILLING 1 - REGELVERKET

Målgruppe: Tillitsvalgte og arbeidsgiver
Målsetning: Kurset baseres på "Dreiebok for omstilling" og skal bidra til å redusere omstillingsreaksjoner og skape en god dialog i forbindelse med endringer etter FMR 2015
Tid: 7-8. april
Sted: Hotell Q33 - Økern, Oslo
Søknadsfrist: 10. mars til jon.vestli@bfo.no

OMSTILLING 2 - MENNESKET

Målgruppe: Tillitsvalgte og arbeidsgiver
Målsetning: Kurset baseres på "Dreiebok for omstilling" og skal bidra til å redusere omstillingsreaksjoner og skape en god dialog i forbindelse med endringer etter FMR 2015
Tid: 18-19. april
Sted: Clarion hotel & congress Gardermoen
Søknadsfrist: 10. mars til jon.vestli@bfo.no
Kursansvarlig: Jakob Heradstveit

DEN TILLITSVALGTE SOM LEDER

Målgruppe: Alle BFOs tillitsvalgte
Målsetning: Gjennom din funksjon som tillitsvalgt er du også en leder som tar

beslutninger og påvirker dine medlemmer og dine samarbeidspartnere. Dette kurset skal synliggjøre og bevisstgjøre deg på denne rollen, samt videreutvikle din atferd og metode for å få gjennomslag i drøftinger og forhandlinger. Det vil sette fokus på deg som person og hvordan du skal utnytte din kunnskap i rollen som tillitsvalgt.

Tid: 9-10. mai 2016
Sted: Comfort hotell runway - Gardermoen
Søknadsfrist: 30. mars 2016 til jon.vestli@bfo.no

PENSJONSKURS

Målgruppe: BFOs medlemmer
Målsetning: Kurset baserer seg på BFOs informasjonspakke om pensjon for militære arbeidstakere, og skal sette deltakerne i stand til å forstå grunnlaget for egen pensjonsberegning samt vite hvor man skal ta kontakt for å få gode svar på f eks beregningsgrunnlaget.

Tid: Etter behov / ENO

Sted: ENO

Søknadsfrist: ENO

BFOs kompetanseutvikler, Jon Vestli, i samtale med en ansatt i FD under FOS Sommer.

FORHANDLINGSTEKNIKK

Målgruppe: Tillitsvalgte på alle nivåer
Målsetning: Etter endt kurs skal du ha kunnskap om hvordan du oppnår den beste avtalen i en forhandling samt håndtering av konflikter og vanskelige forhandlingspartnere.

Tid: ENO

Sted: ENO

Søknadsfrist: ENO

LOVER OG AVTALER, DEL 1

Målgruppe: Hovedtillitsvalgte og arbeidsgiver
Målsetning: Dette kurset setter deg i stand til å benytte lovene og avtaleverket i den daglige utførelsen som tillitsvalgt. Fokus ligger på medbestemmelse og lønn & tillegg (tariff).
Tid: ENO
Sted: ENO
Søknadsfrist: ENO

ARBEIDSRETT

Målgruppe: Tillitsvalgte og medlemmer
Målsetning: Dette kurset retter blikket mot de juridiske sidene av ansettelsesforholdet; fra ansettelse, løpende arbeidsforhold og til avslutning av arbeidsforholdet. Det gir en teoretisk og praktisk innføring innen arbeidsrett og tjenestemannslov.
Tid: ENO
Sted: ENO
Søknadsfrist: ENO

TILLITSVALGTE ER SPESIELLE

- Som tillitsvalgt har du rett til medbestemmelse på vegne av medlemmene.
- Alle utgifter til utdanningstilbudene dekkes av BFO
- BFO vil gi deg verktøyene som skal til for at du skal kunne påvirke omgivelsene
- BFO vil lære deg det du trenger å vite om rettigheter og saksgang. Du lærer mye av først å prøve, og framfor alt lærer du mye om å løse problemer. Som tillitsvalgt i BFO slipper du å stå alene med slike saker - du har alltid en å snakke med.

MARKEDSPLASSEN

Her kan våre lesere gratis sette inn små rubrikkannonser hvis de har noe til salgs, som kan være interessant for andre. Dette kan være uniformer, uniformseffekter, eller lignende.

Komplett galla-uniform Artilleriet

Størrelse 50-52 isch. Noen mål: Midje: 82cm (+6). Benlengde 111 cm (+ 3,5). Innv ben 81 cm (+ 3,5). Rygg til midje 51 cm. Skulderbredde 45cm, Arm 66cm, Hals 39-40cm. Lue str 58. Tallet i parentes er utvidelsesmulighet på uniformen. Uniformen er renset. Selges til rett pris. Kan vises frem ved avtale på hele Østlandet. Andre landsdeler etter avt. Kontakt: 902 666 00.

ÅRSMØTE BFOs LOKALFORENING LILLEHAMMER

Her et bilde fra årsmøtet til BFOs lokalforening Lillehammer, tatt under årsmøtet som ble avholdt i begynnelsen av februar. Martin Dalen tok over som ny lokalforeningsleder etter Maugesten, som nå er Regionstyreleder i Indre Østland. Gratulerer til Martin! Etter årsmøtet ble det også holdt en informasjon om implementering av OR samt en brief om BFOs nye og forbedrede forsikringsordninger. Faktisk de beste på markedet for militært personell i dag.

Håvard Støle/BFO Indre Østland

OMSTILLINGSTILLITSVALGT I LUFT!

BFO har fått egen Omstillingstillitsvalgt i Luftforsvaret: Jan Tore Garseg vil jobbe for BFOs medlemmer i Luftforsvaret med spesielt fokus på pågående omstillingsprosesser. Garseg kommer fra stilling i LVBN på 138LV og lokalt verv og har således et godt utgangspunkt for å ta fatt på oppgaven. Han vil jobbe tett sammen med HTV i Luft, Magne Sagvolden, som fortsatt vil representere BFO på partsnivå i Luftforsvaret. BFO tar slik de samtidig utfordringer Luftforsvaret og Forsvaret nå møter på alvor, og vil sammen med arbeidsgiver jobbe for å finne gode løsninger i tiden som kommer som er til det beste for Luftforsvaret og de ansatte.

Jan Tore Garseg (til venstre) og Magne Sagvolden.

NY LOKALFORENINGSLEDER PÅ ELVERUM

Den 18. februar ble det avholdt årsmøte i lokalforening Elverum hvor Ole Sundsrud ble valgt som ny lokalforeningsleder. Jon Vestli informerte de fremmøtte om ting i tiden og svarte på spørsmål, samt at Håvard Støle gjennomførte forsikrings-brief. Lokalforeningene er viktige for BFO og er også et viktig møtepunkt for tillitsvalgte og medlemmer ved garnisonene, det er derfor gledelig at vi nå har et nytt styre på plass!

Håvard Støle/BFO Indre Østland

ÅRSMØTE MÅGERØ LOKALFORENING

Fredag 5. februar gjennomførte lokalforening Mågerø Årsmøte. Leder Daniel Berg Eriksen gikk gjennom styrets årsberetning og enkeltsaker for de 10 fremmøtte. Lokalforeningen gjennomfører aktivitet etter behov, og har den siste perioden hatt skattemøte og velkomst for nye kadetter, som har vært populært. Fokuset den siste tiden har naturlig nok også vært omstilling og spesielt innplassering. I tillegg har endring av lønn for enkelte KS- utdannede offiserer skapt noe uro blant medlemmene.

Det offisielle programmet ble avsluttet med gjenvalg av sittende styre, med kun forlengelse til sommer 2016 på grunn av omstillingen.

Tilstede på møtet var også HTV Luft, Magne Sagvolden, og tillitsvalgt omstilling, Jan Tore Garseg. Dette ga anledning til en god diskusjonsrunde og spørsmål rundt omstillingsprosessen og andre aktuelle saker. For BFO er det viktig at man finner gode løsninger i samarbeid med arbeidsgiver, og at man ivaretar rettighetene til den ansatte iht. FPH i det pågående innplasseringsløpet.

Møtet ble tradisjonen tro avsluttet med en liten BFO overraskelse med trekning av premier, og BFO ønsker styret med fornyet tillit lykke til i det videre arbeidet!

Magne Sagvolden/BFOs HTV Luft

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	437 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Medbest	452 49 410		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Hroar Sanna	Medbest	916 55 727		hroar.sanna@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmshaug	Tariff	990 94 678		even.molmshaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Erik Gabrielsen		920 96 432		erik.gabrielsen@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Sandra Stahl		971 05 472		sandra.stahl@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIK JØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Gunnar Lie Eide	0575-2368	77 11 23 68	400 29 791	76 11 23 69	gunnar.lie.eide@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Luft	Magne Sagvolden			995 53 453		htv-luft@bfo.no
Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

UNDER ARMOUR COLDGEAR EXTREME HANSKER

Under Armour Extreme Coldgear Hansker vil holde deg varm og tørr selv under de tøffeste forhold. UA Storm med avansert DWR teknologi gjør hanskene både vindtette og vanntette, samtidig som de har god ventilasjon. ColdGear® Infrared teknologien absorberer og fanger inne kroppsvarmen din slik at du blir varm raskere og holder varmen lengre. Hansken har silikon print i håndflaten som sørger for et utmerket grep og refleks i logo og grafikk for økt synlighet når du f.eks løper i områder med lite lys.

Under Armour ColdGear Extreme koster 415,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

OAKLEY JAWBREAKER POLARIZED SPORTSBRILLER

Jawbreaker Polarized kommer med HDpolariserte glass som sikrer optimal klarhet og hindrer 99% av lys fra reflekterte overflater å slippe gjennom glassene. Brillene er derfor ideelle i snø og nær vann hvor det er høy intensitet av reflektert solskinn. I tillegg har glasset High Definition Optics(HDO®), som gir deg et mye klarere og skarpere syn. Glassene filtrerer også effektivt bort alle UVA, UVB og UVC stråler, og skadelig blått lys opp til 400nm.

Oakley Jawbreaker koster 2121,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

PETZL STRIX IR HODELYKT

Lykten lar deg jobbe effektivt med begge hendene fri. Den kan festes på utallige måter, som feks. monteres på railen på hjelmen, mollefeste på vesten, elastisk bånd rundt hodet eller rundt halsen m.m. Det doble rotasjonssystemet lar deg orientere lysstrålen i nærmest alle retninger ved at du kan rotere lyktens hode og kropp uavhengig av hverandre. Alle brytere på lykten er hendige og kan brukes med hansker på. Den har konstant lys som ikke svekkes av at batteriet blir svakere. I tillegg har man inntil 10 timer reservelys.

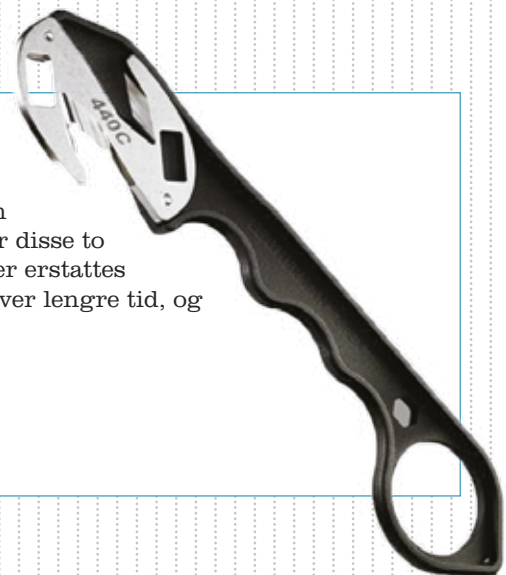
Petzl hodelykt koster 2405,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

LEATHERMAN Z-REX MULTIVERKTØY

Det finnes allerede verktøy som knuser glass og verktøy som kan kutte tau, men Z-Rex er det aller første verktøyet som kombinerer disse to funksjonene. Kniven i rustfritt stål er utskiftbar og kan snus eller erstattes hvis nødvendig. Materialet gjør at knivbladet holder seg skarpt over lengre tid, og bladet er i tillegg enklere å kvesse enn andre typer rustfritt stål.

Leatherman Z-Rex koster 385,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

OFFISERENS STØRSTE DYD – KAMELSVELGING

«Det er mye du kan lære deg i Forsvaret» lyder reklamen som man kanskje har sett på TV eller når man har vært på kino. Å svelge kameler er en av disse tingene man lærer seg. Det er også en ganske viktig egenskap dersom man skal jobbe i Forsvaret. Det er nemlig ikke på grunn av god lønn eller en utmerket familiepolitikk at folk blir værende i Forsvaret. Offiserene er mennesker som oppriktig liker jobben sin og ofte finner den svært meningsfull i tillegg. På grunn av dette er man villige til å jobbe nesten 2 årsverk i løpet av et kalenderår, og man er villige til å søke seg til der jobbene er; på de mest gudsforlatte steder. For å beholde disse offiserene, som det har blitt investert såpass mye skattepenger i å utdanne, så foreligger det en del ordninger som skal gjøre livet deres lettere. Det finnes egne låneordninger for befal. Statens pensjonskasse er mulig å benytte for å få seg et boliglån. Det er pendlerordninger, flyttebonus for de som velger å flytte, og ikke minst baserer disponeringen av offiserene seg på offiserens egen villighet. Det meste av dette skal det nå bli slutt på.

Ikke lenge etter regjeringsskifte skulle det vise seg at statlige ansatte ikke skulle ha så gode låneordninger. Så Statens Pensjonskasse blir nå utkonkurrert på vilkår av en rekke andre banker. Forsvaret som allerede er underfinansiert, er fra politisk hold i bunn og grunn bestemt avviklet. Dette sier jeg basert på at budsjettet lagt frem gir null reell økning, og dette til tross for at det er stadfestet i forkant at dette betyr en avvikling av Forsvaret i løpet av en tiårsperiode. Som konsekvens av dette leter man febrilsk etter sparetiltak i en bedrift som allerede har underrapporterte kostnader som konsekvens av at befal og offiserer i en årrekke har vært tro mot oppdraget og ikke systemet. De har løst oppdraget til tross for manglende midler ved å finne lure løsninger rundt systemet. For eksempel ved bruk av G.A. (gratisarbeid) eller D.U.A. (dugnad utenfor arbeidstid). Sparetiltakene som skal gi mer operativ evne nå om dagen er å kutte i HR-kjeden i Forsvaret. Det skal avvikles nesten 100 HR stillinger bare i Hæren og dette midt under innføringen av et nytt personellforvaltningsregime i forbindelse med ny «Ordning for Militært Tilsatte» (OMT). Låneordningen for befal skal fjernes. Gjeldsrådgivning for befal skal fjernes. Dobbeltbevæpning i Hæren fjernes. Om ikke lenge ser vi nok til sivil sektor som sparer ved en såkalt BYOD-policy (Bring Your Own Device, les: datamaskin), bare at i vårt tilfelle blir det Bring Your Own Gun.

Den drøyeste endringen er likevel den som etter min mening snakkes alt for lite om; nemlig at vi endrer disponeringssystemet til å gå fra villighetsbasert til et system som skal ha beordring (uavhengig av villighet) som standard for offiserer og befal frem til fylte 38 år eller majorgrad. Dersom det i tillegg blir slik at Forsvaret skal kunne beordre offiserer til nytt tjenestested med en varsling på mindre enn to måneder, så lurar jeg litt på om det er noen som kommer til å sette kamelen i halsen. På et eller annet tidspunkt kommer strikken til å bli tøydd for langt og Forsvaret kommer til å se at offiserer faktisk er mennesker de også, med behov for et noe stabilt og forutsigbart tilsetningsforhold for å kunne ha en familie. Jeg håper derfor at både kadetter, befal og offiserer engasjerer seg i implementeringen av OMT og da spesielt med tanke på vilkårene i disponeringsordningen. Vi må unngå en ordning som fører til et exodus blant offiserer i Forsvaret, slik som i Danmark. For selv om man kanskje ikke tenker over det som ung befalingsmann eller offiser i dag, så er det slik at på et eller annet tidspunkt kommer den kamelen til å bli for stor og for hårete!

Oddar,
Leder i KAFO Landsstyret

BESO TIDER!

Jeg har vært på møte med BFO Hovedstyre. Hovedstyret er det nest høyeste organet i BFO, mens BFO Kongressen er det høyeste. Kongressen samles hvert tredje år, hvor vi i BESO sammen med KAFO stiller med flere medlemmer blant om lag 60 deltakende BFO-medlemmer fra rundt om

i landet. Både på Kongress og i Hovedstyre har BESO-representanter tale og stemmerett, og det er på disse nivåene det ofte er store og viktige saker som blir tatt opp. Saker som kan angå mange i organisasjonen, og mellom hver Kongress er det Hovedstyre som behandler saker for BFO.

Da jeg kom tilbake fra BFO hovedstyremøte ble jeg spurt «hva er det BESO egentlig er?» og «hva er det BESO gjør?». Disse spørsmålene fikk meg til å innse behovet for å opplyse litt om hva vi faktisk gjør.

Min påstand er at BESOs viktigste oppgave er å bry seg om befaleselever. Vi jobber ikke bare med ulike saker som angår elever, vi stemmer ikke bare i Hovedstyremøtene, vi samles ikke bare rundt om i landet for å jobbe sammen, men vi oppriktig bryr oss. Om oss selv, «litt egoistisk?» spør du deg selv. Nei, hvert av styremedlemmene har hverdager på skolebenken eller i en avdeling hvor hver enkelt opplever og ser ting som er viktig for befaleselever. Det at vi bryr oss er med på å sikre at befaleseleven ikke glemmes i tider som nå. Hvor omveltning og forandringer fort skjer, uten at en ser alle konsekvensene de får. Slik som at det omtalte kuttet i instruktørtillegg for offiserer i Forsvaret kan gjøre det mindre attraktivt å være instruktør. For befaleselever kan dette fort gå ut over kvaliteten og kvantiteten på instruktører, noe som er synd. Og det er i slike saker vi taler for befaleselevne.

Til noe helt annet. Vi er allerede i mars måned!

Forrige styremøte var i Stavanger, ombord i KNM Harald Haarfagre. Der fikk styret brukt helgen til arbeid og sosial aktivitet. Det ble bl.a. jobbet med å oppdatere og produsere et opplysningshefte for befaleselever, som kommer ut for neste befalskull. Vårt påfølgende møte finner sted i Bergen by, uke 15. Da samles igjen styre for å arbeide videre med saker og planlegge videre møter.

Til slutt vil jeg oppfordre alle til å stikke innom «BESO – Befaleselevens Samarbeidsorgan» på Facebook, hvor vi siden jul har presentert styremedlemmene våre. Kom innom og hils på oss!

Martin Sløveren Andressen
Leder BESO

Kraftig økning av Cyber-trusler, men Cyberforsvaret får reduserte budsjetter – er dette logisk??

FMIN mottar FOKUS 2016 av sjef E-tjenesten generaløyntant Morten Haga Lunde.

E-tjenesten la onsdag 24. februar frem sin årsrapport FOKUS 2016, og overrakte den offisielt til Forsvarsministeren under en pressekonferanse. Søreide innledet med å si at vi i dag har en kompleks, omskiftelig og uforutsigbar situasjon flere steder i verden.

Sjef E-tjenesten generaløyntant Morten Haga Lunde, fortalte at Russland har høy prioritet, i tillegg til Midt-Østen, i deres arbeid. Han viste til Russlands annektering av Krim, deres deltagelse i krigen i Syria, Russlands stormakts-ambisjoner, de anti vestlige holdningene og hvordan Russland legger press på tidligere Sovjet-stater. Ukraina er et eksempel på dette. Russland har modernisert og styrket sitt forsvar betydelig, og de har et sterkt fokus på Arktis, og de har styrket seg spesielt på Kola-halvøya.

Lave oljepriser og økonomiske nedgangstider som vi nå opplever gjør situasjonen mer ustabil, og digitale trusler mot både Forsvaret og industrien er sterkt økende. Det antas at slike digitale «angrep» kommer fra både Russland og Kina. Dette er en klar trussel sa Haga Lunde. Digitale medier kan, og brukes for øvrig til mediepåvirkning og desinformasjon.

Han understreket likevel at Russland ikke representerer noen generell trussel mot Norge. Sjef E-tjenesten var også innom terror-situasjonen, fra blant andre ISIL og Al Quida, men mener disse ikke har Norge som prioritert mål. Angrep fra enkeltindivider kan man imidlertid aldri forsikre seg mot, sa Lunde. Det tette samarbeidet med PST ble også nevnt.

Ellers gikk E-sjefen også gjennom terror og ustabilitet i Midt-Østen og Afrika, et Iran som nå har fått større politisk spillerom, et Asia med et uforutsigbart Nord-Korea m/atomkapasitet, og et Afghanistan uten utsikt-er til en fredsavtale.

I lys av FOKUS 2016, og den kraftige økningen av Cyberangrep og spionering mot Forsvaret og samfunnet for øvrig, de siste årene, synes det svært merkelig at Cyberforsvaret nå får en kraftig reduksjon i sitt budsjett! Henger dette sammen med at Norge i februar skrev under en avtale med NATO og samarbeid mot slike trusler? Skal vi unnlate å ta ansvar selv, for også her å være avhengig av hjelp fra NATO?

Einar Holst Clausen
Foto: Torbjørn Kjosvold

Tar egen sikkerhet på alvor!

USA/NATO ønsker at Europa skal ha mer ansvar for egen sikkerhet. Trusselbildet i Europa er forverret. I Kollen søndag 7. februar fikk vi «beviset» på at Regjeringen nå tar egen sikkerhet på alvor. Statsministeren viste stolt frem sin revolver. Er dette også et innsparingsvedtak, på lik linje med at Hærens offiserer nå leverer inn sine pistoler? Ved å bevæpne Regjeringen, trenger de ikke lenger så mange sikkerhetsvakter. (legg merke til mangelen på sikkerhetsvakter rundt statsministeren). Bra tiltak Erna!

Einar Holst Clausen

Velfortjente medaljer til personellet i TEF NORTAD

Norge bidrar med en Hercules i FN-operasjonen i Mali. Her er personellet som på rekordtid har bygd opp infrastrukturen og fasilitetene til det norske bidraget.

BFO/Offisersbladet var til stede under medaljeseremonien på Gardermoen i dag fredag 8. februar, der personell fra Theatre Enabling Force Norwegian Tactical Airlift Detachment (TEF NORTAD), fikk sine velfortjente medaljer. De har bygd opp infrastruktur og fasiliteter for det norske transportfly-bidraget i Mali. Forsvarsminister, Forsvarssjef, Generalinspektøren for Luftforsvaret og nestkommanderende ved FOH, var med på medaljeoverrekkelser. Det var nest-kommanderende ved Forsvarets Operative Hovedkvarter Kontreadmiral Haakon Tronstad delte ut medaljene, og tok seg god tid hos hver enkelt av medaljemottakerne.

Hyggelig å se at Forsvarsministeren nok en gang prioriterer veteranjeneste og deltagelse på medaljeparader. Hun holdt en meget personlig takketale til personellet, og ikke minst til de som har vært hjemme. Barna fikk på egen oppstilling, tildelt hjemmehelt medaljen.

Tekst & Foto Einar Holst Clausen

Lofot-oksen uler igjen på Bodø flystasjon!

Ja, for en av Starfighterene som gjorde tjeneste som lynrask avskjæringsjager på Bodø i perioden 1963 og til godt ut i 1980-tallet, kan snart være flygbar igjen! Dette takket være Starfighterens Venner, som ble stiftet 16. januar 2003, bestående av gamle flymekanikere, Starfighter-piloter og andre fly-entusiaster. 331 og 334 skvadron hadde til sammen 45 Starfightere på Bodø. Noen krasjet dessverre, men Norge kjøpte flere CF-104 fra Canada for å supplere. Starfighter 637, som venneforeningen snart har fått flygbar, er kjøpt fra Canada. Foreningen har fått låne den opprinnelige «Scramble» hangaren til Starfightereren fra kald krigs dager, med oppholdsrom, ops-rom og kjøkken. De har pusset opp dette også.

Det har gått med ufattelig mange dugnadstimer og mange penger til nye deler. Det har også et årevis slit opp imot byråkratiet for å få det gamle jagerflyet godkjent og på sivile kjennetegn. Venneforeningen har vært helt avhengig av sponsorer. GKN Aerospace og KONGSBERG har vært hovedsponsorer, men nå har dessverre KONGSBERG trukket seg. Offisersbladet håper nye sponsorer melder sin interesse, for denne Starfightereren vekker betydelig internasjonal interesse og oppmerksomhet!

Starfightereren sto opprinnelig på Flymuseet i Bodø, men ble gitt til venneforeningen. Men USA måtte gi et «End User Certificate», og norske myndigheter har jobbet mye med sivile godkjenninger, men nå nærmer det seg «fiks ferdig». Styreformann i Starfighterens Venner, og tidligere pilot på 334 skvadron Helge Andreassen, viste Offisersbladet rundt i de historiske lokalene og tilhørende hangar hvor 637 står. Tidligere teknisk sjef på 334 skvadron, Kåre Pedersen var også på plass.

Martin Baker utskytningssetene er til rutinemessig kontroll i England, og de siste moderne instrumenter skal straks monteres i cockpit. Gutta på gulvet har også byttet ut det gamle oksygensystemet og fått tak i et fra F-16, som de har spesialtilpasset. Nylig mottok den en nyrenovert pumpe til fuel-systemet, som snart er på plass. Andreassen mener at 637 i løpet av sommeren, og med testpilot Eskil Amdal bak spakene, skal kunne foreta sin første flytur etter over 20 år på bakken! Dette blir historisk folkens.

Einar Holst Clausen

Putin samler detaljkunnskap om norskekysten

I følge Fiskeribladet Fiskaren, beordrer Russiske myndigheter nå sivile sjøkapteiner til å skaffe seg detaljkunnskap om norskekysten. De skal ta norske farledsbevis og brukes som kjentmenn ved eventuell krig og konflikt. Bekymringsmeldingen kommer fra en av Kystverkets losere, som har fått denne info fra russiske sjøkapteiner i norske rederier. Det skal gjøre dette for å «...forberede seg til en eventuell konflikt eller krigssituasjon med Norge».

Hverken E-tjenesten eller andre norske myndigheter ønsker å kommentere dette. Et farledsbevis gir rett til å seile uten los i de lospliktige farledene eller områdene som er angitt i farledsbeviset, med de fartøyene som er inkludert i beviset. Er ikke dette grunn til bekymring, så vet ikke jeg.

Einar Holst Clausen

**INGEN BOMBE MEN LIKEVEL FARLIG
MILITÆRET MÅ SPARE – OG SNARLIG
GENERALER VIL SLUTTE**

**MED FORTSATT Å KUTTE
ELLERS ER MAN JO HELT – UFORSVARLIG!**

Per Nordigarden

Russland har deployert “Pantsyr” til Syria

Det er den nye versjonen av luftvernsystemet Pantsyr som Russland nå har deployert til flystasjonen i Humaymim i Syria (Pantsyr-S2). Bilder fra nyhetskanalen RT den 3. februar bekrefter dette (se bildet). Pantsyr-S2 har en forbedret radar, og dette skal være første den er sett i russisk tjeneste. Radaren roterer og gir 360 graders mål-skanning.

Kilde: Janes

USA returnerer kanskje til basen på Keflavik

Det er ti år siden Amerikanerne forlot sitt strategiske brohode mot Russland, med sin Naval Air Base på Keflavik Island, etter 55 år tilstedeværelse med luft- og marineovervåking. Den amerikanske basen ble etter hvert meget stor – en egen «amerikansk by» på Keflavik. De opererte P-3 Orion, og hadde flere jagerfly på basen. I 2006 forlot imidlertid USA sin base, etter flere år uten «kald krig», og med relativt liten russisk aktivitet i området. Hele basen med alle fasiliteter og boligområde, ble forlatt, og har siden blitt kalt «The ghost town».

Fra 2006 har jagerfly fra Norge og flere NATO-land, men også Sverige delt på «Air Policing» over Island, nesten tilsvarende som over Baltikum. Men nå skal i følge NTB det amerikanske forsvarsdepartementet, på 2017 budsjettet, ha bedt om penger til å ruste opp igjen. Russland har som alle kjenner til, økt sin aktivitet både i luften og med sine ubåter, så det ryktes om at USA skal stasjonere marine-overvåkingsfly av typen P-8 Poseidon på Keflavik, for å intensivere jakten på russiske ubåter. Etter at de forlot Keflavik, har USA brukt P-3 Orion stasjonert på Sicilia, i sin ubåtjakt i Nord-Atlanteren (Nå kommer P-8).

Med dagens spente situasjon i forhold til NATOs nabo i Øst, blir det uansett spennende å se hva amerikanerne gjør på Keflavik. Gjenåpner de hele Naval Air Base? Behovet er helt klart der, og alt ligger jo klart etter 10 års fravær, selv om det nok må renoveres noe.

Einar Holst Clausen

Den forlatte basen.

F-15C over NAS.

Amerikansk P 3C Orion på NAS Keflavik i 1977.

Norsk F 16 deltar også på luftkontroll over Island.

Utenriks- og sikkerhetsdebatt

Offisersbladet var til stede på Litteraturhuset mandag 8. februar under debattmøtet med tema «Veivalg - i utenriks- og sikkerhetspolitikk». Utenriksdepartementet er initiativtageren. Det var stappfullt i salen, da utenriksminister Børge Brende innledet, og forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide holdt sitt innledningsforedrag.

Debattpanelet denne kvelden besto av Utenriksministeren, forsvarsministeren, tidligere leder av ekspertutvalget, nå ved IFS Rolf Tamnes, generalsekretæren i Atlanterhavs-komiteen Kate H. Bundt og direktøren ved Norsk Utenriks-politisk Institutt (NUPI) Ulf Sverdrup.

Brende benyttet også anledningen til å understreke den usikre situasjonen i Europa og verden for øvrig, og sa at situasjonen er alvorligere enn tidligere. Vi har hørt det før, men kriger, terror, migrasjon, økonomisk dårlige tider og et uforutsigbart Russland, fører til økt sårbarhet.

Det ble selvfølgelig mye utenrikspolitikk denne kvelden der Syria-konflikten og Russland sto i fokus. Brende predikket at utenriks- og sikkerhetspolitikk ikke bare skal debatteres på toppmøter, men også rundt kjøkkenbordene i norske hjem.

Søreide var opptatt av et balansert forhold til Russland - fasthet, men også samarbeid. Hun kom inn på at NATO er viktigere enn før, og at Norge bidrar så godt de kan i alliansen. Men også at NATO er inne i en kraftig omstilling i forhold til det helt nye verdensbildet. NATO har nye utfordringer både i øst og i sør. Ellers kom mye av det samme som hun har sagt i Oslo Militære Samfund tidligere i år.

Hun er imidlertid bekymret for det hun kalte «helsetilstanden» til Europa. I det lå det uenighet mellom statsledere, økt populisme, nasjonalisme og at det er vanskelig å oppnå konsensus i EU-parlamentet. Brende kommenterte at om ikke EU lykkes, lykkes heller ikke Norge. For som direktøren i NUPI Ulf Sverdrup sa, Norges forhold til EU er enkelt, EU bestemmer og Norge følger etter.

Det som ga håp om mer midler til Forsvaret i årene som kommer, var forsvarsministerens bekymring over at Russland i dag har høyst mobile styrker som kan forflyttes meget raskt. Dette gir oss kortere varslings tid sa hun. Både Søreide og Brende presiserte også at det er enhver stats soleklare plikt å holde seg med et forsvar som kan forsvare landet.

Da er i alle fall to av statsrådene i Regjeringen enige! Da gjelder det å overbevise Erna og Finansdepartementet, samt å få «småkongene» i regjeringskollegiet hva angår pengebruk, nemlig Helse og Sosial og Samferdsel, til ikke å rope fullt så høyt, og ikke ta enda større del av budsjett-kaka.

Einar Holst Clausen

GAMLE MENN TENKER PÅ TALL. OG FIF.

Etter mitt innlegg i forrige nummer av Offisersbladet har det vært litt tumult og amper stemning rundt omkring i korridorene i Oslo. Veldig mange var mer opptatt av hvem jeg var enn å lese hva jeg hadde skrevet.

Til de som er ivrige etter å finne ut hvem jeg er: glem det.

Og til de som fortsatt påstår at det er takhøyde i Forsvaret: søk etter «admiral Reksten» på internett, og se hva mørkets fyrster gjør med dem som taler dem imot. Jeg blir nok aldri brigader, men jeg ønsker allikevel ikke å utsette meg for ubehaget som vil følge av å sette navnet mitt på trykk.

ENDA MER FIF OG SAP

I forrige utgave av Offisersbladet fikk prosjektet trykket sitt tilsvarende til mitt innlegg. Ingen overraskelser der. Alle skjønnte hva de kom til å levere, lenge før det kom på trykk.

«FIF 3.0 vil gi oss helt fenomenal kontroll.»

«Ikke minst vil FIF 3.0 gi oss økt stridssevne.»

“**Økt stridssevne sier de. Jeg vet hva som ville gitt økt stridssevne. Det er å dele ut hjelm og våpen til alle de som sitter på kontor og snakker om økt stridssevne.**

Vi har hørt ordene før. Alle som har vært på mediahåndteringskurs kjenner dette. Hold deg til budskapet ditt. Ikke svar på spørsmål som du ikke vil svare på. Gjenta budskapet. Lat som du er en papegøye. Fremstå som en nyttig idiot. Dette fungerer sikkert kjempesikkert ovenfor journalisten fra lokalavisa, men du lurar ikke en erfaren journalist, eller noen som har vært på samme kurs som deg. For meg som linjeleder gir ikke FIF økt stridssevne. Det gir meg flere timer på kontoret, foran pc'en, mens mine undergitte er ute uten sjefen sin. Dette gjelder ikke bare meg. Jeg har fortsatt til gode å treffe noen som ikke er oppgitt over de flotte systemene våre. Enda bedre er at vi har blitt påført enda et nivå med kontrollører og godkjennere. Like fullt er Forsvaret tydeligvis bestemt på å kutte i HR-stillinger, fordi noen av de sentralt plasserte i innføringen av SAP og FIF nå må kunne vise til gevinst. Det kan til og med hende at det ligger en trussel i dette, da de har brukt milliarder av skattebetalernes, fellesskapets, penger – på et system som ikke gjør halvparten av det vi er blitt lovet.

Vi skal altså kutte i HR-stillinger, og flytte arbeidsoppgavene over på linjelederne. Med dette får vi ikke økt stridssevne – vi har gjort linjelederne til HR-medarbeidere.

Har du noen gang lurt på hvorfor Forsvaret ikke tør å gjennomføre en spørreundersøkelse om hva Forsvarets ansatte synes om systemene, og innføringen av dem? Svaret gir seg selv, og utfordringen er herved gitt.

FIF, DAB OG OMSTILLING

Innføringen av DAB (radio) i Norge har vært preget av debatt. De fleste som vet noenlunde hva de snakker om, kan fortelle at DAB er en flopp. Flere av våre naboland, deriblant Sverige, har gått tilbake på planene om å innføre DAB. Svenskene har vært før oss med mye forskjellig, som å f.eks. samle logistikken i én organisasjon. De gikk til og med så langt at de frarådet oss å gjøre det samme. Dette gjentar seg. Hver gang noen prøver å fortelle at «dette kommer ikke til å fungere», så blir arkitektene bak forandlet til trassige femåringer, som skal «prøve selv.»

Dette ser ut til å gjelde SAP og FIF også. Ingen av de som forteller at systemet stinker blir hørt. Hadde det vært bare en sur oberst og en førstekonsulent som snart går av med pensjon, hadde dette vært greit, men når så godt som alle brukere av systemet mener at det er vesentlig dårligere enn det vi hadde før, og at hverdagen har blitt mer tungvint? Det er mye prestisje i dette, og det blir nok ikke bedre før de som står bak går av med pensjon. Da kommer selvfølgelig også de samme menneskene til å si at de ble presset til å innføre systemene, og at de selv påpekte svakheter og uregelmessigheter gjennom flere år.

“**Hadde jeg fått bestemme, så hadde det blitt iverksatt granskning av hele gjengen!**

Når vi nå omsider har fått de latterlige datasystemene våre, skal personellavdelingene (HR-avdeling/seksjon for de som har mer studiepoeng enn turer på skytebanen) vekk. Det finnes nemlig en gjeng med dresskledd unge kvinner og menn som har fortalt Forsvaret at det drives tungvint. De har flotte kalkulatorer, som effektivt forteller, sikkert med knallrøde tall, at Forsvaret har alt for store personellavdelinger sammenlignet med både Statoil og Norsk Hydro. Det de unge dresskledd ikke har blitt fortalt, er at kun Forsvaret er Forsvaret. INGEN andre virksomheter gjør det vi gjør. Vi arrangerer øvelser og setter opp avdelinger som skal til utlandet. Våre ansatte tar

seg ikke bare en utenlandstur, men de har faktisk beordringsplikt til utlandet. I tillegg bytter de stilling hvert tredje eller fjerde år. Det å være befal i Forsvaret er noe helt annerledes enn alle andre yrker. Dette må vi aldri glemme, og aldri slutte å fortelle omverdenen.

I de dresskleddes virkelighet er det imidlertid slik at hvis man i et tjuetårs-perspektiv kan spare fire kroner på å flytte en oberst til Lindesnes, så er det god butikk. To streker under svaret og alt.

HARALD SUNDE OG BRANNSTASJONEN

Vår forrige Forsvarssjef sammenlignet Forsvaret med en brannstasjon.

Innsatsforsvaret beskrevet slik at vanlige folk skulle forstå det.

Hvis de unge kalkulatorbærende konsulentene hadde fått omstille brannvesenet, hadde vi fått en kjempestor brannstasjon på Hamar, og alle brannbilene i Harstad. De hadde hentet frem begrep som «stordriftsfordeler» og «synergieffekter».

OFFISEREN

Til slutt har jeg en oppfordring. Ikke la deg stoppe av de som sier at du ikke kan «fighte settingen». Dette er noe de som ønsker at offiserer skal være lydige ovenfor byråkratiet i departementet har funnet på. Jeg mistenker også at de samme menneskene fikk operert ut ryggraden da de begynte i jobbene sine.

Hvis du spør på gata, er offiseren ured, rakrygget, og blir nok antakeligvis knyttet til begrepet «integritet». Vel, kjære kollega: det er på tide at du retter opp ryggen, og forteller byråkratiet og konsulentene de har leid inn for å forsvare de gjerne påfunnene sine, at vi ikke vil være med på dette lenger!

Lager vi nok støy, blir nok noen tvunget til å begynne å stille spørsmål, og DA kan det hende noen blir stilt til ansvar!

Oberst Ymse

NORGES VEIVALG

Regjeringen har talt: De har ikke lenger noen nasjonal sikkerhetspolitikk.

Regjeringen fører ingen politikk for landets sikkerhet, og har heller ikke meninger om hva en ny sikkerhetspolitikk skal sikre. La oss ta det kronologisk.

8. februar inviterte utenriksminister Børge Brende og forsvarsminister Ine Eriksen Søreide til et åpent møte for «lansering» av en utredning under tittelen Veivalg i utenriks- og sikkerhetspolitikken. Utredningen skal pågå i ett år og resultere i behandling i Stortinget våren 2017.

Arbeidsplanen ble ikke presentert, men det ble understreket at dette skal være en «åpen» utredning hvor eksterne bidrag søkes og mottas med takk. Altså: Regjeringen har enn så lenge ingen forslag i saken, men ber om innspill fra «alle».

Hovedbudskapet fra statsrådene er at verden er i slik forandring at tradisjonelle begreper og oppfatninger om forsvars- og sikkerhetspolitikk er foreldet. Internasjonal terrorisme og folkevandringer er stikkordene. Konflikter i fjerne land kan på kort varsel utvikle seg til trusler mot vår sikkerhet. Derfor må vi nå se utviklingsbistand, fredsmegling, nasjonale antiterroriltak i helhet med tradisjonell sikkerhetspolitikk, sies det.

Ingen vil bestride at terrorisme og folkevandringer kan innebære sikkerhetsproblemer, men de ligger tross alt på et annet plan enn sikkerhet mot militære trusler og angrep. Ved å blande alle tenkelige utfordringer i et felles sikkerhetsbegrep fortynnes begrepet slik at det blir innholdsløst som ramme for forsvarspolitikken, dvs. politikken for militært forsvar av landet. At dette også er hensikten støttes av studiens tittel: nå snakker regjeringen altså om utenriks- og sikkerhetspolitikken, mens det politiske begrep hittil har vært forsvars- og sikkerhetspolitikken.

Under omtale av mulige sikkerhetsutfordringer fra Russland uttalte Brende: Folkeretten vil alltid være vårt førstelinjeforsvar. Det kunne man oppfattet som billedspråk hvis det ikke hadde pekt direkte mot regjeringens mest dramatiske sikkerhetspolitiske valg.

Førstelinjeforsvar har hittil betegnet Forsvarets evne til å bekjempe væpnet angrep mot landet i første linje, dvs. inntil allierte forsterkninger kunne settes inn slik NATO-garantien forutsetter. Og omvendt, uten førstelinjeforsvar vil NATO-garantien bortfalle, eller i hvert fall bli sterkt svekket.

Nå er problemet at Forsvaret ifølge forsvarssjefen ikke har evnen til førstelinjeforsvar fordi underfinansiering gjennom mange år og skiftende regjeringer har ført til at forswarets avdelinger, fartøyer og fly har så store mangler at de ikke har vesentlig kapasitet utover de oppgavene som løses til daglig. Forsvarssjefens anbefaling for å sette forsvaret i stand til førstelinjeforsvar, slik stortingsdokumentene forutsetter, vil kreve budsjettøkninger på 3 mrd. kr. årlig over fire år. Uten prutningsmonn.

Regjeringen har ikke offentliggjort sitt syn på dette, men flere taler holdt siden nyttår tyder på at regjeringen vil gi opp målsetningen om et militært førstelinjeforsvar for landet. I dette perspektivet blir utenriksministerens uttalelse om folkeretten mer realpolitisk dyster enn idealistisk oppløftende.

Tidsplanen i regjeringens arbeid sier kanskje også sitt. I løpet av våren skal regjeringen legge frem en langtidsplan for Forsvaret, for behandling i Stortinget innen sommeren. Og så, ett år senere og like før stortingsvalget, kommer altså innstillingen om utenriks- og sikkerhetspolitikken. Det er vanskelig å se dette som annet enn et opplegg for å redusere forsvarspolitikken til "business as usual", dvs. fortsatt underfinansiering og nedbygging av forsvaret, begrunnet med behov for å vente på den overordnede utredningen. - Så langt Brende og Søreide.

Noen dager senere, 12.-14. februar holdtes den årlige, internasjonale sikkerhetskonferansen i München. Der deltok stats-

minister Erna Solberg, samt vår utenriksminister og forsvarsminister. Fra norsk side fremholdtes Nordområdenes sikkerhetspolitiske betydning, - indirekte den gjentatte bønn: Kjære NATO-land, glem ikke oss når Russland rasler med sablene! Men statsministerens mediebudskap dreide seg om et rent semantisk spørsmål: Medvedev kan ikke ha rett i at verden har havnet i en ny kald krig, mener hun. Og så?

«Diskusjonen om Norges veivalg i gang» sies det på Utenriksdepartementets nettside. Sikkert nok, men hvis regjeringens sikkerhetspolitikk omfatter mer enn diskusjoner hjemme og pengeutdeling i fjerne land, er kjernespoersmålet: Mener Regjeringen at fremtiden er trygg uten et nasjonalt militært forsvar, uten et førstelinjeforsvar? Foreløpig er det ikke noe som tyder på at svaret er noe annet enn Ja.

**Nils Holme Tidl. Direktør
Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI)**

REFLEKSJONER FRA EN PENSJONIST

Gjennom et langt liv i Forsvaret så jeg frem til å nyte mitt otium som «tidligpensjonist»....men hvor lenge orker egentlig Adam å være i Paradis??

UT I DET UKJENTE

Min militære karriere startet på Befalskolen for Feltartilleriet (BSFA) en iskald januardag i 1977. For første gang i livet skulle jeg ut på langtur, alene, og tok toget fra Bergen til Oslo. Der ble det togbytte til Kongsvingerbanen til Kongsvinger, for så å ta Solørbanen som skulle bringe meg det siste stykket til Haslemoen-stasjon. Vinteren i Bergen, og på Vestlandet generelt, er som kjent en våt opplevelse, hvor man irriterer seg over de få dagene med snø og kulde. Overraskelsen og aha-opplevelsen var derfor stor da jeg, denne januardagen, sent på natta, hoppet ut av toget på Haslemoen-stasjon til 1,5 meter snø og godt under -20°C. Slike forhold passet ikke spesielt til vestlandske vinterklær og lave sko...

DET TRYGGE MILITÆRE LIVET

Etter BSFA gikk tuten til Setermoen hvor jeg hadde mange fine år, kun avbrutt av en tur til UNIFIL, og deretter BSØA, eller KS1 som det ble hetende ila det året vi «studerte». Som de fleste yrkesbefal har tjenesten bragt meg til mange spennende plasser, og gitt utallige gode opplevelse, men sammenlignet med mine venner «ute i det sivile næringsliv» har kanskje ikke inntekten vært den største. Trøsten har imidlertid vært den, at vi som tilfredsstiller 85-årsregelen kan få en anstendig pensjon allerede fra fylte 57. Planen har således vært klar hele tiden, nemlig det å gå av på 57, og så få seg en sivil jobb.

De siste årene i tjeneste har jeg, som noen vil kjenne til, jobbet som sekretariatsleder i verdens beste militære tjenestemannsorganisasjon, Befalens Fellesorganisasjon (BFO). Så da tiden nærmet seg for min 57-årsdag var planen å søke SPK om pensjon, for deretter å finne en sivil jobb. For de av dere som ikke er klar over det, så ha i mente at SPK har 3 måneders behandlingstid på slike søknader. Usikkerheten knyttet til eksakt fratredelsestidspunkt, ref SPKs behandlingstid) gjorde det således vanskelig å søke nye stillinger all den tid jeg ikke visste når siste arbeidsdag i grønt ville være.

HAR VI «SIVIL KOMPETANSE»?

I begynnelsen av min militære karriere så

gjennomførte jeg det vanlige tjenesteløpet i Artilleriet, som troppsbefal, troppsjef, nestkommanderende i batteri ol. I 1988 fikk jeg så beordring til Hærstaben i stilling som rådssekretær i GIHs råd i tilsettingssaker. Etter dette har min tjeneste vært innenfor personell-området, og jeg opplever således at det er innenfor dette feltet jeg har min kompetanse.

Min tanke har således vært å søke relevante HR-/P-stillinger i «det sivile» når jeg ble pensjonist. Men slik arbeidsmarkedet nå har blitt så viste det seg at det nok er flere om beinet enn jeg hadde reflektert over. I løpet av sommeren 2015 søkte jeg over 40 relevante stillinger innenfor mitt «fagfelt». Kun unntaksvis fikk jeg noen respons på de stillingene jeg hadde søkt, både når det gjaldt bekreftelse på mottak av mine søknader, eller orientering om at stillingen var besatt av annen søker. Det kan synes som om det «sivile liv» fungerer etter andre normer enn det vi er vant med i Forsvaret.... Frustrasjonen ble større og større over ikke å få muligheten til å komme til intervju, idet jeg tror at vi som militære har en kultur og holdninger som sivile arbeidstakere har svært god bruk for. Men det hjelper lite når vi ikke får muligheten til å komme i dialog med potensielt nye arbeidsgivere og således konkurrere om stillinger. Det hjalp heller ikke at den generelle arbeidsledigheten stadig øker, og man anslår nå i media at Norge kan få arbeidsledighet opp mot 10% allerede fra neste år.

LØSNINGEN

Jeg har igjennom livet hatt som rettesnor at «det som oftest ordner seg for snille gutter» og hatt tro på skjebnen. For meg gav dette seg utslag i at jeg søkte en utlyst stilling som personellsjef på en papirfabrikk i Drammen. Tilfeldighetene ville ha det til at denne stillingen var midlertidig besatt av en tidligere arbeidskollega fra Hærstaben. Han ønsket å kalle meg inn til intervju, og for meg ble dette min mulighet for å komme i dialog med en potensiell ny arbeidsgiver. Jeg fikk stillingen, og er nå i startfasen på et nytt kapittel av livet i en spennende produksjonsbedrift.

HVORDAN ER DET SÅ Å VÆRE PENSJONIST?

Etter all viraken og oppmerksomheten man får ifm at man slutter så melder snart «tomheten» seg. De fleste av oss har hatt arbeidsdager fylt med små og store oppgaver og problemer. Å jobbe i tett samarbeid med arbeidskolleger over tid skaper sterke bånd, og man blir glad i dem men jobber tett sammen med. Å slutte å jobbe kan oppleves som et brudd med en kjær. Plutselig er den daglige omgangen med gode kolleger over, og livet i avdelingen man har forlatt går videre. Det er en tung erkjennelse at gravlundene rundt forbi er full av folk som trodde de var uunnværlige, og at dette også rammer deg.

I perioden etter at jeg gikk av med pensjon så ble det et moment å forsøke å

Arild på kontoret i sin nye jobb i Drammen.

NYE UTFORDRINGER – HYBRID KRIGFØRING

finne en god dagsrytme, og ikke minst finne noe å fylle dagene med. Arbeidsliste over «ting som må gjøres i og rundt huset» ble utarbeidet med husets frue (ØKH (Øverstkommanderende i Heimen)) og dagene ble fylt med meningsfulle ting, i tillegg til stadig søking på Finn etter nye jobber. Så langt, så bra.

MEN HVA I ALL VERDEN FYLLER DU TIDEN MED ETTER AT LISTEN ER FERDIG??

For meg ble dette et veiskille hvor dagene ble adskillig lengre og tyngre. Når eneste «oppgaven» jeg klarte å planlegge var å ha middag klar til fruene kom hjem fra jobb, så ble det lange dager. Savnet etter et sosialt liv medførte at jeg reiste ut for å handle mat én gang om dagen, så fikk jeg i hvert fall sett mennesker. Omgang med «likesinnede» er heller ikke så lett når man blir «tidligpensjonist», venner og kjente er jo fremdeles i jobb.

Livet i Forsvaret har gitt de fleste av oss god innsikt i de forskjellige faser i omstillingsprosesser. Min erfaring er at omstilling i privatlivet nok rammer hardere enn man reflekterer over. Mangel på «noen» som lider samme skjebnen gjør at man er nokså alene med utfordringene, så vær beredt!

NOEN RÅD MED PÅ VEIEN

Skulle jeg ha gjort prosessen på nytt ville jeg sørget for å ha skaffet meg nytt arbeid før jeg hadde startet søknadsprosessen vs SPK. Utfordringen er selvsagt at en ny arbeidsgiver ofte vil ønske å få en nytilsatt til en gitt dato, og at man ikke vet om «systemet» klarer å prosessere pensjonssøknaden rettidig.

TIL SLUTT

Jeg er glad og stolt over å de årene jeg fikk i uniform, og vil alltid være «offiser» uavhengig av hvor jeg er og jobber. Erfaringene vi får som ledere gjennom et langt militært liv er en kjempeforce for nye arbeidsgivere, og vi vil kunne bidra med gode verdier, arbeidsmoral, system og orden i de «sivile» jobbene vi velger å fylle livet med etter at vi er blitt pensjonister.

Arild Helgesen

Når det gjelder forsvars- og sikkerhetspolitikk, skjer det stadig noe nytt, både når det gjelder strategi og teknologi. Men en ny form for krigføring kan være svært vanskelig å forsvare seg imot. I årets første nummer av Folk og forsvars kontaktblad henviser redaktøren til en begivenhet i Vest-Ukraina på lillejulaften hvor flere hundre tusen mennesker plutselig ble uten strøm, minst 30 transformatorer ble satt ut. Neppe en teknisk feil, men etter alt å dømme iscenesatt fra den andre siden av grensen, ifølge Aftenposten, fra et land som de facto er i krig med Ukraina. Men i det samme området har det også skjedd andre alvorlige hendelser:

Ukrainske medier meldte at den 14. desember ble to oljeboringsrigger kapret og tauet inn til Krim og den lille øya Zmiiny ble erobret av væpnede grupper uten nasjonalitetsbetegnelse på uniformene, og på nettet ble øya erklært som en «frigjort del av Folkerepublikken Odessa». Det samme skjedde som kjent også på Krim, og i dag vet vi meget godt hvor soldatene stammet fra.

Vi fikk en forsmak under den kortvarig krig mellom Russland og Georgia i august 2008, hvor georgierne ble utsatt for angrep fra den sør-ossetiske siden. Da angrepene ble gjengjeldt, stod russiske styrker klare for å forsvare «russiske» borgere mot angrep fra Georgia. I forkant ble det utdelt russiske pass i bøtter og spann, befolkningen i byene var advart og mange hadde på forhånd forlatt området. En godt planlagt russisk aksjon spør du meg, for å

forhindre georgisk tilnærming til Vest-Europa. Men få tok signalene, og mange gikk på den russiske versjonen om at dette var det georgierne som startet. Den norsk-russiske dokumentarfilmen «Russian lessons» gir imidlertid en helt annen historie. Følg også nettstedene Civil.ge og Kiev post.

Mye av det samme ser vi i dag i Ukraina, «frivillige» russiske soldater på ukrainsk jord med mer moderne våpen enn den ukrainske hæren kombinert med en voldsom propagandakrig i mange land godt hjulpet av det ekstreme høyre med Nasjonal front i spissen. Nytt er også proklameringen av såkalte «uavhengige» stater, for eksempel Sør-Ossetia og Abkhasia, som i realiteten er en del av Den russiske føderasjonen. Den internasjonale anerkjennelsen er nesten totalt uteblitt, men nesten hver gang Georgia gjør noe som russerne ikke liker, skjer det noe langs «grensen» mellom Georgia og Sør-Ossetia. Russiske grensevakter flytter grensene sakte men sikkert inn på georgisk territorium, 300 meter her og en kilometer der, en krypende russisk okkupasjon. Så i disse «grenseområdene» kan man oppleve at en sovner i Georgia og våkner opp i Sør-Ossetia. Frykt kan også være et våpen. At russerne klart og tydelig viser at de ikke respekterer andre lands grenser, har skapt frykt -fra Svartehavet til Finskebukta!

Nils Tore Gjerde

Utveksling gir utvikling

-Å skulle lære bort skigåing til jevnaldrende som knapt nok har hørt om ski før, er både utfordrende og motiverende. Dette har jeg vokst på som lagfører og leder!

Nasya Mungas (16) første møte med Norge innebar også første møte med skigåing noensinne.

TEKST: OLA K. CHRISTENSEN, PRESSE- OG INFORMASJONSOFFISER, HEIMEVERNET
FOTO: OLE DYRE HESLEDALEN

Han er mer enn entusiastisk når han skal dele sine opplevelser med leserne, Erlend Buene fra Drøbak. 18-åringen er heimevernsungdom og hjemmehørende i Østmarka HV-område.

Gjennom ni dager i februar hadde han og 31 andre norske HV-ungdommer fornøyelsen av å øse av egne erfaringer overfor 35 britiske ungdommer i Royal County of Berkshire Army Cadet Force under den årlige utvekslingen i HV-regi mellom våre to land.

Flere disipliner stod på programmet i og utenfor Heistadmoen leir, der nok skigåing var en av de mer spektakulære for britene

– og der Erlend som en av flere bidro til å motivere de utenlandske gjestene til å mestre så vel mentalt som fysisk, for ikke å si teknisk – disse kamohvite, brede og tunge plankene.

COLD AND COOL

16-åringen Nasya Munga var en av dem som aldri hadde sett et par ski før. Men med en grundig porsjon tålmodighet, og god instruksjon, behersket hun etter hvert både «Nato-planken» og til dels den lokale topografien ute i Hengsvann skyte- og øvingsfelt.

– Og hun oppsummerte oppholdet i Norge på følgende måte: Kaldt. Og kult.

1992

Neste år kan Storbritannia og Norge mar-

kere 25 år for den årlige nasjonale ungdomsutvekslingen i HV-regi.

The Army Cadet Force teller mer enn 41 000 ungdommer i alderen 12 til 18 år i hele Storbritannia på frivillig basis.

Kontingentsjef Owen Williams, IT-ingeniør i det sivile og major i Royal County of Berkshire Army Cadet Force, omtaler oppholdet som trening innen «cold weather operations» med alt hva dette innebærer blant annet av primusfyring, bygging av bivuakk, vakthold, etablering av ildsted – og altså det litt spektakulære opplegget med disse skiene.

–I tillegg til det faglige kommer jo både den sosiale, den språklige og den kulturelle dimensjonen, mener 47-åringen med åtte års tjeneste i den britiske hæren og hittil 23 år i Royal County of Berkshire Army Cadet Force.

Intet å si på innsatsviljen til britene.

Etter en dag på skytebanen står MG-puss og vedlikehold på programmet, noe som HV-ungdom Erlend Buene ikke hadde det minste imot.

Det norske vertskapet hadde også lagt inn et besøk til Vemork og Rjukan, hvor britiske styrker har satt sitt preg på alliert krigshistorie i Norge.

400 PUND

Majoren legger til at hver enkelt ungdom selv har betalt 400 pund for turen, men der omkvedet blant ungdommene er «The trip money can't buy».

MOTVIRKE DEMOTIVASJON

19-åringen Anna Johnsen fra Oslo kan se tilbake på snaut tre år i rekruttbatteriet i HV-02. Stikkord som mestring og læring sitter løst når hun skal beskrive utbyttet av ungdomsutvekslingen.

-Å skulle motivere britiske ungdommer til skigåing, det vil si motvirke

demotivasjon, og se at mange lykkes veldig raskt, er stimulerende for eget lederskap, forteller universitetsstudenten som skal avtjene førstegangstjenesten i Brigade nords artilleribataljon.

DELING

Kjell Velde, ungdomskonsulent i Oslo og Akershus heimevernsdistrikt 02, var

kontingentleder for de 32 norske heimevernsungdommene og elleve instruktører inkludert ham selv.

-Det er artig å oppleve hvordan norsk ungdom på hjemmebane deler av sin kunnskap – og da selvfølgelig på engelsk – overfor gjestene, fremhever Kjell Velde.

NATOs utfordringer og mulige løsninger på disse

Dette var temaet på Luftmaktseminaret som ble gjennomført på Luftkrigsskolen i februar i år.

TEKST & FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

Under årets tema, som skulle handle om NATO og alliansens evne til å opptre som kollektiv forsvarsorganisasjon, var lista lagt høyt. Men Luftkrigsskolen og dyktige kadetter, klarte nok en gang å komme over den høytliggende lista med god margin. Generalinspektøren for Luftforsvaret har all grunn til å være fornøyd.

Luftkrigsskolen har sine egne profesorer og høyt skolerte instruktører til å innlede, holde foredrag og til å lede debattene. I tillegg fikk vi gleden av å høre på tidligere forsvarssjef Sverre Diesen i kjent stil, en svært ærlig og hardtslående tidligere sjef E-tjenesten generaløyntnant Kjell Grandhagen, og den svært så erfarne diplomaten - ambassadør Kai Eide. Disse sørget sammen med flere andre forelesere og debattanter fra hele verden, til Luftmaktseminaret både faglig og arrangementsmessig nok må betegnes som det beste i Europa på sitt område.

“ Forsvarsgrenene må ikke være så selvopptatte, men evne og tenke helhetlig for Forsvaret!

(Diesen)

Det skal mye til for å holde Ine Eriksen Søreide unna et Luftmaktseminar på Kuhaugen. Men i år hadde hun kun tid til et kortere opphold, én økt hvor hun også holdt åpningsforedraget. Ved å fortelle at NATO som tema er et meget godt og viktig valg, og at F-35 anskaffelsen skal

Sverre Diesen.

gjennomføres, samt at det å være på Luftmaktseminaret er et stort høydepunkt for henne, hadde hun automatisk et godt tak på forsamlingen. Det var ikke mye nytt i forhold til årstalen i OMS, men hun gjentok bekymringen for kraftig opprusting i Øst, økt terrorfare og et ustabilt Europa der ekstreme meninger og nasjonalisme for stadig bedre grobunn. Hun understreket viktigheten av at Norge bidrar på beste måte inn i en allianse som er inne i en stor omstilling. Å være vertskap for Cold Response 2016 er et eksempel på et godt bidrag sa hun. Hun understreket også at «Luftmakt er en politisk og strategisk kapasitet».

“ Det er illusorisk å tro at det kommer mer penger til Forsvaret, selv om Putin skulle finne på å spasere inn i Finnmark!

(Diesen)

Kai Eide er en av de mest erfarne diplomater Norge har, han har lang erfaring fra så vel UD nasjonalt, som FNs spesialutsending til Kosovo og Afghanistan, ambassadør i NATO, og er nå ambassadør i Stockholm. Han fortalte om sitt virke,

Ambassadør Kai Eide øste av sin internasjonale erfaring.

diplomatiske utfordringer, og vanskelighetene med å få partene til å snakke sammen. Han berørte også utfordringene ved at NATO i nyere tid har fått 12 nye medlemsland, noe som gjør det vanskeligere å få oppnå konsensus i viktige avgjørelser.

NATO ambassadør Ivo H. Daalder og Heather Conley CSIS, beskrev begge den ustabile og alvorlige situasjonen i verden, med opprusting i Russland, Ukraina/Kiev-konflikt, Russernes luft grensekrenkelser overfor flere land i Europa, et stadig mektigere Kina, Nord-Koreas trusler, terror, Syria-konflikten, og migrasjonen til et ustabilt Europa. Hva gjør USA, og hvordan takler NATO dette?

Veteranbenken med 98-åringen generaløyntnanten Wilhelm Mohr!

De innlagte debattene var meget interessante å følge med på.

De mente begge at USA nå vil legge mer press på Europa for å ta mer ansvar for egen sikkerhet i fremtiden.

“ Vi opplever i dag et forsvarspolitisk søvnjengeri – Stortinget må våkne opp!

(Diesen)

Rolf Tamnes IFS og tidligere leder av ekspertgruppen, gikk noe lengre i sitt foredrag. Russland er en sterk nasjon med stor militærmakt og vilje til å bruke den. USA har for mange utfordringer i alle verdenshjørner, og vil at Europa skal ta mer ansvar. Uten USA – ingen NATO. Vil Europa øke sine forsvarsbudsjetter – nei. Tyskland markerer seg som en sterk nasjon, også militært. De tar et stort ansvar så vel i NATO som i migrasjonsutfordringen. Tyskland er i ferd med å bli det geopolitiske sentrum i Europa.

Generaløyntnant Grandhagen var direkte og skarp i sin beskrivelse av dagens situasjon. Han beskrev et annerledes trusselbilde, med økt press fra Øst, et diktatorisk Russland preget av korrupsjon og med stadig økt vilje til å bruke makt når deres interesser «trues», et Norge med en demografisk utfordring med stadig flere eldre, stadig mer ustabil verdenssituasjon, økt terror, økt radikalisering, økt migrasjon, økte trusler i Cyber-området, og et splittet EU.

“ Norge må ha et balansert forsvar som kan holde ut til alliert hjelp ankommer – dette koster. Det må bli slutt på fest-talene!

(Grandhagen)

Det er dessverre ikke mulig i denne artikkel å få med innholdet i foredragene til de mange foredragsholderne, men

Den tyske NATO generaløyntnanten Joachim Wundrak spurte Wilhelm Mohr om luftkamp med Spitfire.

Luftkrigsskolen publiserer flere av foredragene på sine hjemmesider. Oppsummert var Luftmaktseminaret 2016 et meget vel gjennomført seminar med et svært høyt faglig nivå. De lykkes også godt på det sosiale plan, med sosialisering i messa over en forfriskning første kveld, gode pauser på dagen, der de gode samtalene og diskusjonen mellom deltagere og foredragsholdere kunne fortsette – mingling heter det visst.

“ Dere må ikke bekymre dere for fremtiden – for den er allerede her!

(Rossling)

Luftforsvarets musikkorps hadde som vanlig imponerende pause-innslag.

SVERRE OG BIRKEBEINERNE

«Det vi har skaffet oss har vi vunnet i kamp, ytelser der de har vært å få, annet gods der vi har kommet over det. Men nå gjelder det større ting enn dem som ofte før har stått på spill for oss, nemlig byen Nidaros.» Med disse ordene fra Sverre Sigurdsson gikk den norske tronestriden over i en ny fase.

Av TROND SÆTRE

Epoken som kalles for borgerkrigstida i Norge var langvarig - en regner med at den gikk fra 1130 til 1240. Den var heller ingen sammenhengende strid. Men bakgrunnen for krigene var til enhver tid maktkamp, og særlig spørsmålet om hvem som hadde rett på kongemakten.

Mannen som i størst grad kom seirende ut av denne striden var Sverre Sigurdsson. Sverres grunnlag for å kreve tronen var at han visstnok var sønn av Kong Sigurd Haraldsson. Sigurd var aldri gift, men han hadde mange kvinnehistorier, noe som førte til at opptil flere kongsemner meldte seg og oppgav ham som far. Sverres krav på faktisk å være av kongeslekt anser historikerne for tvilsomt.

I 1177 møtte han birkebeinerne i Sverige. Birkebeinerne som opprørsgruppe ble dannet i 1174, men ved slaget på Re (i Vestfold) led de et sviende nederlag mot kong Magnus Erlingsson, og lederen deres, Øystein Møyla, ble drept. De overlevende birkebeinerne flyktet til Sverige, hvor de aksepterte Sverre som sitt nye kongsemne.

Vel vitende om at birkebeinerne var tallmessig underlegne i forhold til kongens menn, satset Sverre på geriljakrigføring. I et land så tynt og spredt befolket som Norge var det lett for ham å ta kontrollen over steder uten sterke motstandere. Dessuten var han mer opptatt av stridsdyktighet enn av antall. Som Fagerskinna skriver, var de typiske birkebeinerne «helst unge folk, menn røynt bedre med styrke enn med vett». Mot birkebeinerne ute i distriktene sto ofte bondemilitser som kunne være i flertall, men manglet deres mot og stridserfaring.

Sverres tapte sitt første regulære slag som hærfører for birkebeinerne sommeren 1178, på Hatthammeren vest for Nidaros, men allerede samme sommer fikk han revansj på Lier i Buskerud. På vei gjennom Lier fikk han høre bud om at Magnus var på vei sørfra. Med sin kjennskap til terrenget valgte han å satse på et overraskelsesangrep på Hørte bro, der terrenget ville hindre Magnus i å utnytte sin tallmessige overlegenhet. Birkebeinerne skjulte seg i et nærliggende kratt, og da Magnus kom over broen, gjorde birkebeinerne et utfall. Elven var for dyp til å vade, og hele kongens hær kom seg derfor ikke over i tide. Det jevnet ut styrkeforholdet, og kampen ble kort og hard. Kong Magnus mistet mange menn og kongen selv ble såret.

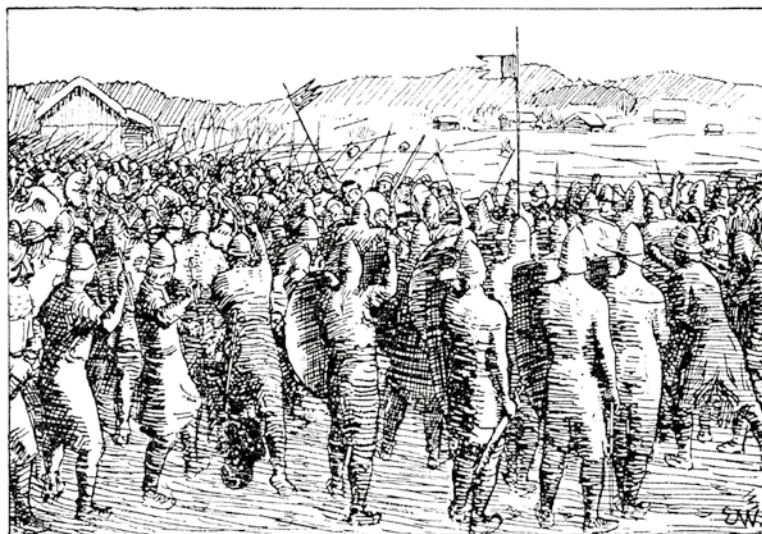
Sverre var styrket, og høsten 1178 beseiret han kong Magnus' menn i Nidaros. Men det var ikke dette Trondheimsbaserte slaget som skulle befeste hans stilling. Etter å ha overvintret i Nidaros seilte Sverre sørover med hæren sin, men snudde ved Stad. Der møtte han kongens flåte, men på grunn av dårlig vær unngikk han sjøslag. I juni 1179 stormet kongshæren ned på bryggene i Nidaros. Sverre beordret sine menn å rømme skipene. Under forfølgelse trakk hæren hans seg opp i fjellene, og i fire dager oppholdt birkebeinerne seg der for å skape tvil om hva som var Sverres neste trekk. Kong Magnus' far, jarl Erling Skakke, hadde kommandoen over styrkene i Nidaros. Han skal ha vært en dyktig hærfører, men sagaen sier at han ble uforsiktig kvelden den 18. juni 1179. Offiserene hans var bekymret for at birkebeinerne skulle angripe, og irritert forsikret jarlen dem om at han selv skulle holde vakt. Men senere på kvelden la han seg til å sove, og uten å ha satt ut ekstra vakter.

Sverre og hans menn kom inn over Steinberget, hovedinnsfartsveien til Nidaros, i grålysningen. Underveis stoppet han for å holde bønn, hvorefter han holdt en tale til birkebeinerne som er gjengitt i sagaen. «Nå er det større heder å hente enn noen gang før som jeg vet om», forsikret han dem, og forklarte deretter at hver en som drepte en av fiendens lendmenn (vasaller) eller hirdmenn (livvakter), skulle få dennes rang.

De stridende parter møttes på åkeren Kalvskinnet, stedet som skulle gi slaget navn. Slaget ble kort, men voldsomt. Birkebeinerne telte rundt 300 mann den morgenen, og Erling Skakkes hær hadde 500. Men jarlens menn var spredte og dårlig forberedt. Et forslag om å kalle hæren om bord i skipene, og seile ut så de fikk tid til å områ seg, ble avvist. Jarlen ville unngå at «Sverre setter seg i min sønns sete». Aller hardest sto kampen rundt jarlens merke (fane), som markerte jarlen og hans egen flokk. Nådestøtet kom da Erling Skakke ble rammet av et spyd. Kort tid etter døde han, og hæren hans gikk i oppløsning. Også Magnus flyktet.

Slaget ved Kalvskinnet var ikke Sverres endelige seier, men den var vendepunktet. Nå var Sverre jevnbyrdig med Magnus, han var en konge i kamp med en annen om herredømmet over hele Norge. Det endelige slaget sto i juni 1184, ved Fimreite i Sogndal. Kong Sverre, som hadde reist dit for å slå ned et opprør, møtte Kong Magnus' flåte om ettermiddagen. Igjen var motstanderen tallmessig overlegen (26 skip mot birkebeinerne 14). Kong Sverres taktikk var å ikke binde skipene sammen, slik Magnus gjorde. Dette økte manøvrerbarheten for Sverres skip. For ytterligere personlig bevegelsesfrihet satte han seg i en småbåt, og rodde rundt under slaget til de andre birkebeinerskipene for å dirigere dem inn i kampen. Ettersom birkebeinerne sank stadig flere skip, ble fienden stimlet sammen på noen få overbelastede skip som sank sammen under vekten. Kong Magnus var blant dem som druknet.

Kong Sverres seier gjorde ikke slutt på borgerkrigene i Norge, men den etablerte kongemakten hans. Og det var hans ætt som skulle komme seirende ut av krigene, og som skulle regjere Norge helt til unionstidene begynte i 1319.

Festningsball på Oscarsborg Festning

Tradisjon, stil og moro

TEKST OG FOTO: BJØRN CODLING

Det årlige festningsballet ble arrangert lørdag 20. februar på Oscarsborg Festning. Det er kommandanten, Stein Erik Kirknes og Oscarsborg Festnings Venner som står bak innbydelsen. I år var det nærmere 100 påmeldte deltakere som ankom festningen med ferga Oscarsborg II. Om bord ble de servert gløgg og underholdning med trompet. På brygga ble gjestene mottatt av en avdeling historisk antrukne soldater fra det Idske Compagnie af 1808 som på en stilig måte geleidet gjestene i prosesjon gjennom østre strandbatteri, gjennom festningstunellen og ut i borggården på selve festningen. Der ønsket kommandanten gjestene velkommen før de marsjerte inn i festsalen.

Velkomstdrink ble servert i ordresalen før gjestene i tur og orden ble kalt frem til «kongen» og tildelt hvert sitt lodd. Deretter ble festningens feltflagg paraderet frem for gjestene. Etter en kort passiar gikk gjestene til bords. Kommandanten ønsket gjestene velkommen og toastmaster ble høytidelig introdusert.

Menyen besto av, til forrett, norske andebryst med hjemmelaget fikenkompott og valnøtter. Til hovedrett svin ytrefilet fra Østfold, servert med hjemmelaget potetpuré, erter og hjemmelaget soppsaus. Til dessert var det hjemmelaget eple og rabarbra crumble servert med

vaniljeis. Selvfølgelig servert med godt utvalgte viner.

Under middagen ble kommandant Stein Erik Kirknes utnevnt til Æresmedlem av Oscarsborg Festnings Venner av leder Torild Stumo. Hun begrunnet Æresmedlemskapet slik:

Men dere, det er en jeg ikke har sagt noe om i kveld. Det er en som er høyt og lavt, i sør og nord, på øy og i land. Han drar rundt med små barn og store barn, veteraner og musikere. Han inviterer og salutterer, og han er særlig opptatt av at Oscarsborg Festnings aktører skal ha et godt forhold til Venneforeningen gjennom:

- å samarbeide godt
- er deltakende i og legger til rette for arrangementer i regi av venneforeningen
- bidrar til at forholdet skal være godt og nyttig for alle parter
- bidrar sammen med venneforeningen til å synliggjøre og fremme festningens historie og kultur
- legger forholdene til rette slik at Venneforeningen kan bidra til å bevare Festningen.

Venneforeningens styre har enstemmig kommet fram til at vedkommende fyller kriteriene for æresmedlemskap gitt i vedtektene, som er:

«Æresmedlemskap kan tildeles den som

har gjort seg særskilt fortjent til påskjønnelsen ved sin innsats for å fremme OFV's formål, som er å verne om Oscarsborg Festning og dens historiske anlegg, samt øke interessen og kunnskapen om festningens historiske og kulturelle betydning.»

Styret begrunner dette slik:

Vedkommende er samlende og bidrar til å bevare Oscarsborg Festning gjennom sitt samarbeid med Oscarsborg Festnings Venner.

Styrets vedtak er enstemmig:

Kommandant Stein Erik Kirknes tildeles æresmedlemskap i Oscarsborg Festnings Venner.

Han ble overrakt Venneforeningens medalje og diplom av foreningens leder Torild Stumo. Etter taler og seremonier ble festmiddagen avsluttet med polonese, og kaffe servert før dansen tok til.

Dansebandet Empty Souls spilte opp med hyggelige toner fra en noe svunnen tid og dette var musikk som gikk rett hjem hos gjestene. Under dansen ble det gjennomført en lett sluttet orden med herrenes inspeksjon av damene og damenes inspeksjon av herrene. Dansen pågikk til ut i de små timer før det tradisjonsrike ballet ble avsluttet. Mange av gjestene kommer garantert tilbake også til neste år.

NCI Agency - binder NATO sammen

I en samling lave bygninger rett utenfor Haag utvikles NATOs fremtidige kommunikasjonsinfrastruktur. Flaggrekken avslører at her jobbes det for en internasjonal organisasjon.

TEKST: KNU T J STØVNE

FOTO: KNU T J STØVNE OG NCI AGENCY

Byen som er sete for Nederlands nasjonalforsamling og regjering er breddfull av internasjonale organisasjoner. I tillegg til en del av NATOs kommunikasjons- og informasjonsbyrå (NCI Agency), finner vi blant annet Organisasjonen for forbud mot kjemiske våpen (OPCW), den internasjonale straffedomstolen (ICC) og EUROPOL.

VIRKELIGE ERFARINGER MED VIRKELIGE KRIGERE

NCI Agency har ca 30 lokaliseringer i en rekke land. De største ligger i Brussel, Mons og Haag. Briten Darrel Midgley er sjef for den delen av byrået som har tilhold i Haag. Han er også direktør for utvikling av kommando og kontroll for NATOs missilforsvar, og har rollen som generaldirektørens lokale representant som en tilleggjobb. Midgley forklarer at hovedkvarteret ligger i Brussel, drift og støtte til operasjoner er hovedfunksjonen i Mons, mens de mer tekniske og utviklingsmessige oppgavene utføres i Haag.

- NCI Agency er limet som knytter NATO-strukturen sammen, sier Midgley. Han har vært i stillingen mindre enn ett år, og er veldig imponert over hvor dedikerte medarbeiderne er til oppgavene. Midgley forteller at en av byråets største utfordringer er å "håndtere" industrien, blant annet å monitorere utviklingen innen relevante teknologier.

Byrået deltok nettopp under øvelse Bold Quest i USA. Bold Quest er en testøvelse hvor NATO tester prosedyrer og standarder. Norge deltok blant annet med to artilleriskyts. Midgley forteller at byrået gjennomfører mye testing gjennom simuleringer i laboratorier.

- Under øvelsen i New Mexico var utbyttet mye større fordi man gjorde "virkelige" erfaringer med "virkelige" krigere, sier han. Og noen av disse virkelige krigerne var altså norske artillerister.

GJØR BEREDSKAPSPLAN MULIG

Under toppmøtet i Wales i 2014 vedtok NATOs toppledere at alliansen skulle

Briten Darrel Midgley er lokal sjef for NCI Agencys enhet i Haag.

Geir Hallingstad jobber med cyber-sikkerhet i NCI Agency.

Birger Retzius jobber blant annet med å forbedre sammenheng og interoperabilitet i systemene og tjenestene byrået leverer.

etablere og iverksette en ny beredskapsplan. "Readiness Action Plan" (RAP) innebærer blant annet etablering av en ny hurtig reaksjonsstyrke innenfor rammen av "NATO Respons Force". Det skal også opprettes såkalte "NATO Force Integration Units" i seks av alliansens østlige medlemsland; de tre baltiske statene, Polen, Bulgaria og Romania. Oppgaven til NFIU-ene er å støtte planlegging for kollektivt forsvar, koordinere trening og øvelser, samt støtte hurtig deployering av reaksjonsstyrker til landene. De skal bemannes med ca 40 personer, hvorav halvparten skal komme fra vertslandet.

Uten NCI Agency ville implementeringen av RAP vært umulig. Byrået har ansvaret for å knytte de nye enhetene sammen med resten av NATOs kommandostruktur og mot vertsnasjonene. - Ved byråets avdeling i Mons jobbes det døgnet rundt med å få denne infrastrukturen på plass, sier Darell Midgley.

CYBERFORSVAR

I dag jobber det fem nordmenn ved NCI Agency i Haag. Ingen av dem er sendt ut fra det offisielle Norge. De er sivilansatte i NATO. Flere av dem har bakgrunn fra Forsvarets Forskningsinstitutt og norsk forsvarsindustri. Geir Hallingstad jobber med cybersikkerhet. Forsvar mot cyberangrep er ett av NATOs satsningsområder. - Vi har gjort oss så avhengige av informasjonsteknologi at hvis vi ikke beskytter nettverkene våre blir vi enormt sårbare, sier han. - Før laget vi planer på kart og papir. Så laget vi planer på kart og papir, og la produktene inn i kommando- og kontrollsystemene. Nå bruker vi IKT-verktøyene fra første stund i planleggingen, og deretter i gjennomføringen av operasjoner, forklarer han. Alle NATOs systemer overvåkes fra byråets operasjonsrom i Mons i Belgia.

KOMPLEKSE ANSKAFFELSER

Blant de norske er Birger Retzius nestor på laget. Han jobber i direktoratet som blant annet har ansvar for sammenheng og interoperabilitet i systemene og tjenestene byrået leverer. Retzius forteller at de har vært gjennom en stor reformpro-

NCI Agency The Hague_new: I NCI Agencys lokaler utenfor Haag jobber fem nordmenn med å forbedre NATOs kommunikasjonsinfrastruktur.

sess de siste årene. Tidligere var NATOs IKT-organisasjon splittet mellom NC3A (delt mellom Haag og Brussel), og flere andre enheter. Som del av en større reformprosess i NATO i 2012 ble alt slått sammen til NCI Agency. – Vi er nå organisert i direktorater, program- og tjenestekontorer, og servicelinjer. En stor endring fra tidligere er at servicelinjene har ansvar for sine systemer fra design til utfasing, forteller Retzius.

NCI Agency anskaffer nesten alle IKT-systemene NATO-organisasjonen bruker. Anskaffelsesprosessen er særdeles kompleks og involverer blant annet NATO-komiteer, de strategiske kommandoene og industri i mange land. – ACO og ACT er sentrale som kravstillere og sluttbrukere, forklarer Retzius.

IKT-systemene er i kontinuerlig utvikling. Teknologien går fremover med ekspressfart, og det er vanskelig for en stor organisasjon som NATO å følge med. Anskaffelsesprosedyrene i alliansen er ikke optimale for software og IKT. De ble opprinnelig utviklet for å håndtere bygging av infrastruktur som flyplasser, havner og rørledninger.

– Omløpstiden fra konsept til implementering av IKT-systemer er fortsatt for lang, og vi jobber med å få den ned, sier Retzius.

EFFEKTIVISERER ISR-PROSESSENE

Et av programmene Norge har vært tungt

Kurt Veum har, sammen med Trond Skaar, arbeidet med MAJIIC-prosjektet fram til det ble terminert i desember 2015.

Trond Skaar.

involvert i er MAJIIC. (Multi-Intelligence All-Source Joint Intelligence Surveillance and Reconnaissance Interoperability Coalition). Det handler om kommando og kontroll av sensor- og analyseressurser, og deling av etterretningsinformasjon. For å gjøre dette mulig må nasjonene bli enige om felles standarder og felles prosedyrer for hele etterretningssyklusen. Det vil si hvordan man definerer behov, gir oppdrag, samler inn, analyserer, utnytter og sprer overvåkningsdata, sensordata og etterretningsinformasjon. Systemene og tjenestene som er utviklet under MAJIIC vil forenkle og forbedre arbeidsprosessene i hele denne kjeden.

– MAJIIC har vært en suksesshistorie, sier Kurt Veum. Prosjektet var ”Smart Defence” før begrepet ble oppfunnet. Sammen med Trond Skaar har han arbeidet med dette prosjektet de siste årene. – NATO har nesten ingen egne innsamlings- og analyseressurser. Disse er det medlemsnasjonene som besitter. Å komme fram til en felles innsamlingsplan krever derfor omfattende og komplekse prosesser, forklarer Skaar.

En av oppgavene til MAJIIC-systemene er å støtte dette arbeidet for å redusere både tids- og personellbehovet. Fortsatt utveksles mye informasjon gjennom manuell produksjon av regneark, presentasjoner og tekstdokumenter. MAJIIC-verktøyene vil eliminere mye av dette behovet gjennom dynamisk, fleksibel og

Oberst Knut Ivar Rønning ved CYFOR har vært norske representant i styringsgruppen for MAJIIC.

automatisert utveksling av data, istedenfor filer.

– Dette vil gjøre det lettere å prioritere innsamlingsbehovene, og man vil kunne presentere informasjon og etterretning til beslutningstakerne hurtigere, sier Veum.

Konseptet er basert på at nasjonene som deltar i en koalisjonsoperasjoner benytter sine egne datasystemer. MAJIIC gjør det mulig å dele informasjon mellom systemene. For eksempel kan deltakerne i ISR-

prosessene se i sann tid, hva som er planlagt, hvilke innsamlingsoperasjoner som pågår, og hvilke etterretningsspørsmål som er besvart. En innhentingsforespørsel fra én nasjons etterretningssystem kan formidles til andre nasjoners innhentingsssystemer. Dette kan resultere i at strømming av video fra én nasjons ubemannede luftfartøyer, og bilder fra en annen nasjons radarer, gjøres tilgjengelig både i multinasjonale og nasjonale hovedkvarter.

IMPLEMENTERE RESULTATENE

Som mange andre programmer er MAJIIC et flernasjonalt prosjekt. Sammen med Canada, Frankrike, Tyskland, Nederland, Italia, Spania, Storbritannia og USA, var Norge med og etablerte MAJIIC i 2005, og videreførte MAJIIC 2 med oppstart i 2011. MAJIIC 2 ble terminert i desember 2015. De to nordmennene som har jobbet med prosjektet er opptatt av at det som er oppnådd blir videreført på en god måte.

– Norge har vært med fra starten og gjort en veldig god innsats, sier Veum.

– Det som er viktig nå er å få plassert eierskapet til de resultatene MAJIIC har oppnådd slik at det kan bli tatt i bruk av alliansen og dens medlemmer. Prosjektet har produsert spesifikasjoner på meget komplekse prosesser som vil kunne skape tilnærmet full interoperabilitet innenfor etterretningsområdet mellom de nasjonene som har deltatt, avslutter Veum.

CYBERFORSVARET FORNØYD

Oberst Knut Ivar Rønning i CYFOR har vært Norges representant i den internasjonale styringsgruppen for MAJIIC. Han sier at Norge er godt fornøyd med resultatene, og at CYFOR føler seg trygge på at resultatene vil ble videreført i NATO-systemet. – Det de ni nasjonene og NCI Agency har utviklet er standarder og spesifikasjoner. Nå skal det produseres fysiske løsninger basert på disse, og da må de respektive nasjonene ta stilling til hvordan de ønsker å gjøre dette, sier Rønning. Han forteller videre at norsk industri har vært med på å utvikle prototypeløsninger som kan bli satt i produksjon så snart det foreligger finansiering. – Vi har ambisjoner om å bruke MAJIIC-kompatible produkter også nasjonalt, og

vi har hatt et meget godt samarbeid med norsk industri så langt i prosessen, sier Rønning. – Det gjenstår å avklare noen detaljer om eierrettighetene til spesifikasjonene, men fra norsk side ønsker vi at utbredelsen av MAJIIC-systemer skal bli så stor som mulig i NATO, sier han.

Norge betaler 1/28-del av driftskostnadene til NCI Agency. Er vi flinke nok til å få noe igjen for disse investeringene? – Vi mener at Norge i større grad kan benytte løsninger som er utviklet i flernasjonale prosjekter, sier Rønning. – Dette er også en klar strategi fra Forsvarssjefen, og beskrevet i hans fagmilitære råd, fortsetter han. Rønning sier det er mange fordeler forbundet med denne strategien. – For det første får vi bedre interoperabilitet med alliansepartnere, for det andre reduserer vi kostnadene til utvikling og anskaffelse, og for det tredje blir det billigere å drifte systemene, avslutter han.

NYTT NORSK PLANLEGGINGSVERKTØY

Teleplan Globe er en av de norske bedriftene som bruker MAJIIC-utviklede standarder i produksjon av løsninger og applikasjoner. Geir Morten Flytør har

fulgt utviklingen av MAJIIC siden 2005, og er produktansvarlig for et nytt planleggingsverktøy innen ISR (etterretning, overvåkning og rekognosering). – ISR Collection Management Tool (ICMT) er solgt til NATO og installert som en interimsløsning i de statiske hovedkvarterene i Brunssum, Napoli, Northwood, Ramstein og Izmir, forteller Flytør.

Nasjonalt er det planlagt å ta i bruk ICMT i flere hovedkvarter og kommandoplasser. – I første omgang snakker vi blant andre om Etterretningstjenesten, Forsvarets operative hovedkvarter og Brigadekommandoen, sier Geir Morten Flytør. Han forteller at det er flere nasjoner som viser interesse for verktøyet, blant annet Italia, Storbritannia, Danmark og Sverige.

Gjensidige Bank

Sørg for å ha gode betingelser på banksparing

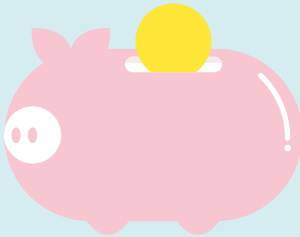
Hos Gjensidige Bank får du gode betingelser på innskudd. Se under for sammenligning med andre banker.

Sparekonto	Krav til fast sparing	Antall årlige uttak	0 – 100 000	100 – 500 000	Over 500 000
Gjensidige Sparekonto YS	Nei	ubegrenset	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Nordea Sparekonto	Nei	12	0,80 %	0,80 %	0,80 %
DNB Sparekonto (maks 8 mill.)	Nei	ubegrenset	0,55 %	0,55 %	0,55 %

Høyrentekonto	Krav til fast sparing	Antall årlige uttak	0 – 1 mill.	1 – 2 mill.	Over 2 mill.
Gjensidige Høyrentekonto	Nei	4	1,30 %	1,40 %	1,50 %
DNB SuperSpar	Månedlig	12	1,20 %	1,20 %	1,20 %
Skandiabanken Høyrentekonto*	Nei	ingen	0,75 %	0,75 %	0,75 %
Nordea Bufferspar	Månedlig	ingen	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Danske Bank SparExtra	Månedlig	ingen	0,90 %	0,90 %	0,90 %

Prisene er hentet fra bankenes hjemmesider 15.2.2016.
*Rente på Skandiabanken Høyrentekonto gjeldende fra 30.3.2016.
Rente under 100 000 kroner er 0,05 %.

Les mer på gjensidigebank.no

13 HOURS: THE SECRET

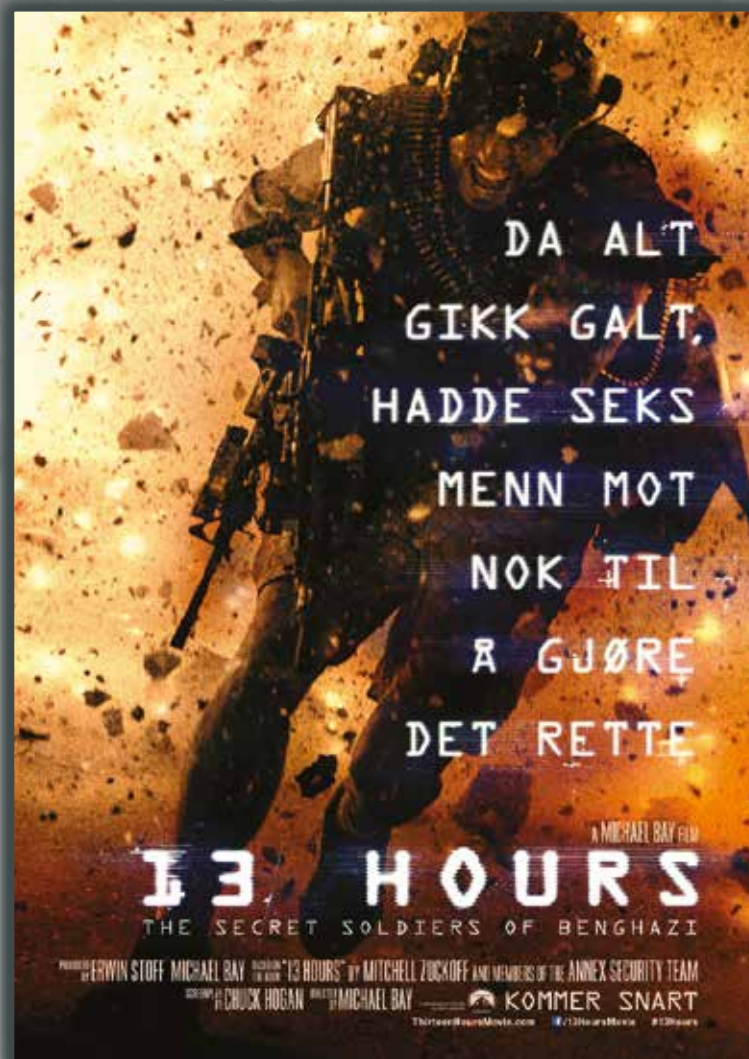
AM. ACTION/KRIGSFILM

MED: JOHN KRASINSKI, PABLO SCHREIBER, JAMES BADGE, TOBY STEPHENS, DAVID GIUNTOLO

REGI: MICHAEL BAY

MANUS: CHUCK HOGAN, MITCHELL ZUCKOFF

LENGDE: 2 TIMER 24 MIN

Av Nils Vermund Gjerstad

KRIGSFILM FRA KAOSET I LIBYA

Hollywood største actionregissør har laget en moderne krigsfilm med handling fra nyere tid. Den er underholdende, stilig å se på og effektivt fortalt om en liten gruppe soldater som kjemper mot vanvittige odds.

Michael Bay har storslåtte actionfilmer som Transformers-trilogien, "Armageddon", "The Rock" og "Pearl Harbor" på meritlisten. Sistnevnte er faktisk en av verdens dyreste krigsfilmer. "13 hours: The Secret soldiers of Benghazi" er en lavkostnadsfilm i forhold til den, men inneholder scener som er like intense. Denne filmen har sterkt slektskap til Ridley Scotts fantastiske "Black Hawk

Down" (2002), hvor amerikanske elitesoldater går inn i bykrig i Mogadishu i 1993. Bay er en filmskaper som ikke sparer på kruttet. Her får man en solid dose med eksplosjoner, kuleregn og kamphandlinger.

BASERT PÅ SANN HISTORIE

Filmen er basert på boka og bestselgeren "13 Hours: The Inside Account of What Really Happened In Benghazi" skrevet av forfatteren Mitchell Zuckoff i 2014. Det er mange spekulasjoner og diskusjoner omkring filmens innhold og hva som er korrekt i forhold til det som faktisk skjedde.

Vi befinner oss i Benghazi i Libya like etter Gadaffis død. September 2012. Landet er i kaos. Islamister angriper det amerikanske konsulatet. En spesialstyrke

bestående av seks mann, som alle har kamperfaring, kommer til unnsetning for å redde de 36 overlevende. Egentlig skal ikke soldatene være der, og derfor tittelen "The Secret Soldiers of Benghazi", eller som de sier i filmen: "We should not be here, but we have to save these people's lives. Soldatenes oppdrag er å bringe de 36 tilbake til en hemmelig CIA-base i nærheten. Situasjonen kompliseres. I byen er det umulig å skille mellom venner eller fiender. De seks soldatene omringes av fiender.

REALISTISK ACTION OG EKSPLOSJONER

Michael Bay er mest dyktig på action, og ikke fullt så opptatt av å beskrive mennesker. Men i alle fall to av de amerikanske soldatene er mennesker som man

SOLDIERS OF BENGHAZI

får sympati for. Spesielt John Krasinski, som også medvirket i krigsfilmene "Jarhead" (2005), er en karakter man får empati for. Islamistene er stort sett todimensjonalt beskrevet, skjønt i denne typen actionfokuserende krigsfilm synes jeg det fungerer greit. I tillegg klarer Bay å formidle den nervepirrende stemningen som må ha vært i Benghazi. Følelsen av frykt og håpløshet formidler også Bay på en måte som innbyr til innlevelse.

Eksplisjoner er Bay sitt merkevare, og det er flere slike i filmen. Natt-scenene hans er vel så krevende filmatisk. Her er også flere realistiske skildringer av kamp-handlinger på nært hold.

Slow-motion er flittig brukt i Bays filmer. Scenen hvor islamistene skyter på det amerikanske flagget i slow-motion

blir nesten litt i overkant mye patos, men slik hører vel hjemme i kraftpatriotisk amerikanske krigsfilm.

SOLID SOUNDTRACK

Soundracket er også viktig i en slik film. Det er signert Lorne Balfé (som bl.a. komponerte musikken til "The Dark Knight" (2008)). Komponisten klarer å formidle et bredt register av følelser, fra det minimalistiske til det heroiske. Chris Cornell fra Soundgarden har skrevet låten "Till the sound comes back around" til filmen.

Som spektakulær krigsfilm treffer Bay spikeren på hodet. Om man vil ha en mer politisk film om hendelsene i Libya i september 2012, er imidlertid ikke denne rette filmen.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

DREPTE PUTIN LITVINENKO?

Avhopperen Alexander Litvinenko døde i november 2006.

Hvis den nylig publiserte britiske granskningen, ledet av høyesterettsdommer Sir Robert Owen, har rett, må også Norge legge til grunn at president Vladimir Putin kan gå til slike skritt. I kortversjon bygger den 327-sider lange rapporten på følgende:

Det er hevet over tvil at avhopperen Alexander Litvinenko døde 23. november 2006 som følge av forgiftning med det radioaktive stoffet Polonium-210. Stoffet er ekstremt vanskelig å få tak i og kan neppe ha kommet fra andre steder enn Russlands atomenergidepartement. Ingen der ville ha utlevert det uten ordre fra høyeste hold, nærmere bestemt daværende sjef for det hemmelige politiet FSB, Nikolai Patrushev. Han er en av Putins aller nærmeste.

KGB- og deretter FSB-offiseren Litvinenko utviklet åpenlyst kritiske holdninger til sin arbeidsgiver og etter trusler og etter å ha blitt suspendert, rømte han med familien til Storbritannia i 2000. Livet hans her ble stort sett finansiert av avhopperen og mangemilliardøren Boris Berezovsky, men han skal også ha mottatt 2.000 pund i måneden fra

Sjef for det hemmelige politiet FSB, Nikolai Patrushev.

Alexander Litvinenko på sykehuset,

MI6 for bl.a. å ha røpet russiske sovende celler og agenter i Storbritannia. Han opptrådte som åpen kritiker av FSB og Putin, og i juli 2006 anklaget han Putin for pedofili. Anklagen bygde bl.a. på en TV-sekvens der Putin kysser en liten gutt på maven. (Dette har også vært vist på NRK.) Litvinenko synes også å ha vært ekspert på russisk organisert kriminalitet. Han var så hatet i hjemlandet at russiske spesialstyrker skal ha brukt bilder av ham som blink.

DRAPET

I 2004 ble Litvinenko oppsøkt av Andrey Lugovoy, som han fikk tillit til fordi han kjente Berezovsky og hadde sittet i fengsel i Russland for å ha støttet mangemilliardøren. Lugovoy er tidligere KGB og FSB livvakt og agent, nå innvalgt medlem i Dumaen (parlamentet). Han skal være under spesiell beskyttelse av Putin. Lugovoy's fengselsopphold var trolig arrangert. I 2006 introduserte Lugovoy Litvinenko for Dmitri Kovtun, tidligere KGB og FSB agent og nå leder for Dzhirsa, et konsultentselskap i Moskva som trolig driver med pengeinnkreving. Etter et møte ble Litvinenko syk, noe han trodde skyldtes matforgiftning. 1. november 2006 møttes de tre igjen, i baren på hotell Millenium i London, der Litvinenko drakk grønn te. Kort etter ble han syk og han døde 23. november.

Kovtun skal ha skrytt til en tidligere sjef i Hamburg av at han planla å drepe Litvinenko med "en meget kostbar gift". Etter drapet ble han selv syk, trolig grunnet uaktsom forgiftning med Polonium-210, og han skal ha sagt til sin svigermor at han trolig hadde fått i seg noe av giften som drepte Litvinenko. I desember 2006 reiste to Scotland Yard etterforskere til Moskva for å avhøre Lugovoy og Kovtun, men avhørene ble vanskeliggjort og regulært sabotert, så også undersøkelser av to fly Lugovoy og Kovtun hadde brukt. Det ble imidlertid funnet spor av Polonium-210 på hotell Millenium og andre steder. Det synes klarlagt at Lugovoy og Kovtun trodde at de hadde fjernet alle spor. David Blair skriver i The Telegraph at de to kan ha tatt sjanser for

MI5s overvåking av agenter som dem i 2006 var kraftig nedtrappet fordi kontraterror tok det meste av ressursene. Dette er man nå forlengst i gang med å rette opp igjen.

Dagen etter at Litvinenko døde tok Duma-representanten Sergey Abeltsev ordet i plenum og sa (i engelsk oversettelse): "Last night Alexander Litvinenko died ... the deserved punishment reached the traitor. I am confident that this terrible death will be a serious warning to traitors of all colours wherever they are located. In Russia they do not pardon treachery." Putin skal ha bemerket at "Mr. Litvinenko is, unfortunately, not Lazarus."

BEREZOVSKY

Litvinenkos velgjører, avhopperen og mangemilliardøren Boris Berezovsky, ble funnet tilsynelatende hengt i sin tidligere kones hjem i Ascot i mars 2013. Da ambulansepersonell rykket inn ga en strålingsalarm utslag, men senere ble det ikke funnet spor av stråling. Det ble funnet et ikke-identifiserbart fingeravtrykk. Berezovsky hadde et stramt bånd rundt halsen men plasseringen samsvarte ikke med hengning. Det gjorde heller ikke ansiktsfarge eller andre medisinske spor. Berezovsky hadde vært depriert etter å ha tapt svære penger til Chelsea-eier Roman Abramovich men hadde nå fått orden på økonomien igjen. Abramovich skal ha forært Putin luksus-yachten Olympia, verd over 200 millioner kroner. Litvinenko skal ha drevet privatetterforskning mot Abramovich.

Lugovoy, som nevnt en bekjent av Berezovsky, skal fire år etter Litvinenkos død ha sendt mangemilliardøren en t-skjorte med teksten "Polonium 210 - To Be Continued" og "Nuclear Death, Is Knocking Your Door". Dette i følge Berezovskys advokat. T-skjorten foreligger, men så vidt det fremgår intet annet bevis.

Den noe løsmunnede Kovtun sa på en pressekonferanse i Moskva at Litvinenko trolig fikk i seg Polonium-210 som et "uaktsomt selvmord". Han sa ingen ting om hvordan Litvinenko skulle ha fått fatt i det radioaktive stoffet.

Medlemsfordeler i Forsvarets Personellservice

Blant markedes
beste låne- og sparerente

Rabatterte forsikringer
hos If og Sparebank 1

FUNIF med
rentefri nedbetaling

Enkel oversikt med
nettbank og mobil app!

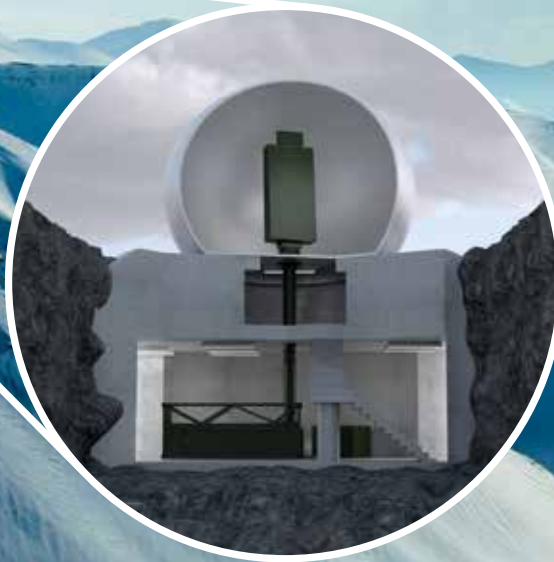

God påske!

FP

For mer informasjon og vilkår se vår hjemmeside:
www.fp.no eller kontakt oss på:
Tlf. 21 07 57 00, e-post: fp@fp.no

EXTENDED **AWARENESS**

The GIRAFFE 8A is a recent extension to Saab's world-class line-up of surface radar systems. This 3D long-range air surveillance radar system is designed for the highest level of situational awareness and ballistic missile defence – in any climate. The GIRAFFE 8A provides exceptional range and multi-role capabilities, combined with operational flexibility that allows you to virtually look into the future.

With our more than 60 years of innovative radar development you can rely on Saab's *thinking edge* to provide the capabilities needed to meet future threats and requirements.

www.saab.com

GIRAFFE 8A – a member of Saab's world-class line-up of Surface Radar Solutions.

SAAB